EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN

Unionin tuomioistuimen työjärjestys 25 päivänä syyskuuta 2012[1] (konsolidoitu toisinto)

Sisällys

Alkumääräykset **12**

1 artikla Määritelmät 12

2 artikla Työjärjestyksen tarkoitus 12

I osasto
Unionin tuomioistuimen organisaatio **13**

1 luku
Tuomarit ja julkisasiamiehet **13**

3 artikla Tuomareiden ja julkisasiamiesten toimikauden alkaminen 13

4 artikla Valan vannominen 13

5 artikla Juhlallinen vakuutus 13

6 artikla Tuomarin tai julkisasiamiehen vapauttaminen tehtävästään 13

7 artikla Virkaikäjärjestys 14

2 luku
Unionin tuomioistuimen presidentti, jaostojen perustaminen ja ensimmäisen julkisasiamiehen valitseminen **14**

8 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin valitseminen 14

9 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin tehtävät 14

10 artikla Unionin tuomioistuimen varapresidentin tehtävät 15

11 artikla Jaostojen perustaminen 15

12 artikla Jaostojen puheenjohtajien valitseminen 15

13 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin este 16

14 artikla Ensimmäisen julkisasiamiehen valitseminen 16

[1] 25.9.2012 tehty unionin tuomioistuimen työjärjestys (EUVL L 265, 29.9.2012), sellaisena kuin se on muutettuna 18.6.2013 (EUVL L 173, 26.6.2013, s. 65), 19.7.2016 (EUVL L 217, 12.8.2016, s. 69), 9.4.2019 (EUVL L 111, 25.4.2019, s. 73), 26.11.2019 (EUVL L 316, 6.12.2019, s. 103), 2.7.2024 (EUVL L, 12.8.2024, https://eur-lex.europa.eu/eli/proc_internal/2024/2094/oj?locale=fi) ja 2.6.2026 (EUVL L, 17.6.2026, https://eur-lex.europa.eu/eli/proc_rules/2026/1335/oj?locale=fi).

3 luku
Asioiden jakaminen esitteleville tuomareille ja julkisasiamiehille 16

15 artikla Esittelevän tuomarin nimeäminen 16

16 artikla Julkisasiamiehen nimeäminen 17

4 luku
Avustavat esittelijät 17

17 artikla Avustavat esittelijät 17

5 luku
Kirjaamo 17

18 artikla Kirjaajan nimittäminen 17

19 artikla Apulaiskirjaaja 18

20 artikla Kirjaajan tehtävät 18

21 artikla Rekisterin pitäminen 19

22 artikla Tietojen saaminen rekisteristä, tuomioista ja määräyksistä 19

6 luku
Unionin tuomioistuimen toiminta 19

23 artikla Unionin tuomioistuimen istuntojen paikka 19

24 artikla Unionin tuomioistuimen työkalenteri 20

25 artikla Yleiskokous 20

26 artikla Pöytäkirjan laatiminen 20

7 luku
Ratkaisukokoonpanot 21

1 jakso Ratkaisukokoonpanojen muodostaminen 21

27 artikla Suuren jaoston kokoonpano 21

28 artikla Viiden ja kolmen tuomarin jaostojen kokoonpano 22

29 artikla Jaoston kokoonpano toisiinsa liittyvissä asioissa tai siirretyssä asiassa 22

30 artikla Jaoston puheenjohtajan este 22

31 artikla Ratkaisukokoonpanoon kuuluvan jäsenen este 23

2 jakso Päätösneuvottelut 23

32 artikla Päätösneuvotteluja koskevat menettelysäännöt 23

33 artikla Päätösneuvotteluun osallistuvien tuomareiden lukumäärä 23

34 artikla Suuren jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä 24

35 artikla Viiden tuomarin jaoston ja kolmen tuomarin jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä ... 24

8 luku
Kieliä koskevat järjestelyt ... 24

36 artikla Oikeudenkäyntikielet ... 24
37 artikla Oikeudenkäyntikielen määräytyminen ... 25
38 artikla Oikeudenkäyntikielen käyttäminen ... 26
39 artikla Kirjaajan tehtävät kieliä koskevissa järjestelyissä ... 27
40 artikla Kieliä koskevat järjestelyt unionin tuomioistuimen julkaisuissa ... 27
41 artikla Todistusvoimaiset asiakirjat ... 27
42 artikla Unionin tuomioistuimen kielipalvelu ... 27

II osasto
Oikeudenkäyntimenettelyä koskevat yleiset määräykset ... 28

1 luku
Asiamiesten, avustajien ja asianajajien oikeudet ja velvollisuudet ... 28

43 artikla Erioikeudet, koskemattomuus ja vapaudet ... 28
44 artikla Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajan asema ... 28
45 artikla Koskemattomuuden poistaminen ... 29
46 artikla Esiintymiskielto ... 29
47 artikla Yliopiston opettajat ja pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset ... 29

2 luku
Tiedoksiannot ... 30

48 artikla Tiedoksiantotavat ... 30

3 luku
Määräajat ... 31

49 artikla Määräaikojen laskeminen ... 31
50 artikla Kanne toimielimen säädöksestä, päätöksestä tai muusta toimesta ... 31
51 artikla Määräaikojen pidentäminen pitkien etäisyyksien vuoksi ... 31
52 artikla Määräaikojen asettaminen ja pidentäminen ... 32

4 luku
Asian käsittelytavat ... 32

53 artikla Asian käsittelytavat ... 32
54 artikla Asioiden yhdistäminen ... 32
55 artikla Asian käsittelyn lykkääminen ... 33

56 artikla Asian ratkaisemisen lykkääminen....33

5 luku
Asian käsittelyn kirjallinen vaihe....34

57 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen jättäminen....34
58 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen pituus....34

6 luku
Alustava kertomus ja asioiden jakaminen ratkaisukokoonpanoille....35

59 artikla Alustava kertomus....35
60 artikla Asioiden jakaminen ratkaisukokoonpanoille....35

7 luku
Prosessinjohtotoimet ja asian selvittämistoimet....36

1 jakso Prosessinjohtotoimet....36

61 artikla Unionin tuomioistuimen päättämät prosessinjohtotoimet....36
62 artikla Esittelevän tuomarin tai julkisasiamiehen päättämät prosessinjohtotoimet....36

2 jakso Asian selvittämistoimet....36

63 artikla Asian selvittämistoimista päättäminen....36
64 artikla Asian selvittämistoimien valitseminen....37
65 artikla Asian selvittämistoimiin osallistuminen....37
66 artikla Todistajien kuuleminen....37
67 artikla Menettely todistajia kuultaessa....38
68 artikla Todistajan vala....38
69 artikla Maksuseuraamukset....38
70 artikla Asiantuntijalausunto....39
71 artikla Asiantuntijan vala....39
72 artikla Todistajan tai asiantuntijan kuulemisen vastustaminen....39
73 artikla Todistajien ja asiantuntijoiden kulut....40
74 artikla Pöytäkirja asian selvittämistoimia varten pidetystä istunnosta....40
75 artikla Asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittaminen selvittämistoimien jälkeen....40

8 luku
Asian käsittelyn suullinen vaihe 41

76 artikla Istunto asianosaisten kuulemiseksi 41
77 artikla Yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi 41
78 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidettävään istuntoon osallistuminen videoneuvottelun välityksellä 41
79 artikla Suljettu käsittely 42
80 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon kulku 42
80 a artikla Istuntojen välittäminen nähtäviksi 42
81 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättäminen 43
82 artikla Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittäminen 43
83 artikla Suullisen vaiheen aloittaminen tai uudelleen aloittaminen 43
84 artikla Pöytäkirja asianosaisten kuulemiseksi pidetystä istunnosta 43
85 artikla Istunnon äänite 44

9 luku
Tuomiot ja määräykset 44

86 artikla Tuomion julistamispäivä 44
87 artikla Tuomion sisältö 44
88 artikla Tuomion julistaminen ja tiedoksianto 45
89 artikla Määräyksen sisältö 45
90 artikla Määräyksen allekirjoittaminen ja tiedoksianto 46
91 artikla Tuomioiden ja määräysten sitovuus 46
92 artikla Julkaiseminen Euroopan unionin virallisessa lehdessä 46

III osasto
Ennakkoratkaisupyynnöt 47

1 luku
Yleiset määräykset 47

93 artikla Soveltamisala 47
93 a artikla Ennakkoratkaisupyyntöjen alustava analyysi 47
94 artikla Ennakkoratkaisupyynnön sisältö 48
95 artikla Tunnistetietojen ja henkilötietojen poistaminen 48
96 artikla Osallistuminen ennakkoratkaisumenettelyyn 49
97 artikla Pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset 50
98 artikla Ennakkoratkaisupyynnön kääntäminen ja tiedoksianto 50

99 artikla Vastaaminen perustellulla määräyksellä 51
100 artikla Asian vireilläolo unionin tuomioistuimessa 51
101 artikla Selvennysten pyytäminen 51
102 artikla Oikeudenkäyntikulut ennakkoratkaisumenettelyssä 51
103 artikla Tuomioiden ja määräysten korjaaminen 51
104 artikla Ennakkoratkaisujen tulkinta 52

2 luku
Nopeutettu ennakkoratkaisumenettely 52

105 artikla Nopeutettu menettely 52
106 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittaminen 53

3 luku
Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely 53

107 artikla Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala 53
108 artikla Kiireellisyyden ratkaiseminen 54
109 artikla Kiireellisen menettelyn kirjallinen vaihe 54
110 artikla Tiedoksiannot ja ilmoitukset asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päätyttyä 55
111 artikla Asian käsittely ilman kirjallista vaihetta 55
112 artikla Pääasian ratkaiseminen 55
113 artikla Ratkaisukokoonpano 55
114 artikla Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjojen toimittaminen 55

4 luku
Siirretyn asian käsittely 56

114 a artikla Ennakkoratkaisupyyntö, jonka unionin yleinen tuomioistuin on siirtänyt perussäännön 54 artiklan toisen kohdan nojalla 56
114 b artikla Ennakkoratkaisupyyntö, jonka unionin yleinen tuomioistuin on siirtänyt SEUT 256 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan nojalla 56

5 luku
Oikeusapu 57

115 artikla Oikeusavun hakeminen 57
116 artikla Oikeusapupäätös 57
117 artikla Oikeusapuna maksettavat rahamäärät 57
118 artikla Oikeusavun lakkaaminen 58

IV osasto
Kanteet **59**

1 luku
Asianosaisten edustaminen **59**

119 artikla Velvollisuus käyttää oikeudenkäyntiedustajaa 59

2 luku
Asian käsittelyn kirjallinen vaihe **59**

120 artikla Kannekirjelmän sisältö 59
121 artikla Tiedoksiantoja varten mainittavat seikat 60
122 artikla Kannekirjelmän liitteet 60
123 artikla Kanteen tiedoksi antaminen 60
124 artikla Vastinekirjelmän sisältö 61
125 artikla Asiakirjojen toimittaminen 61
126 artikla Kantajan vastaus ja vastaajan vastaus 61

3 luku
Kanneperusteet ja todisteet **61**

127 artikla Uudet kanneperusteet 61
128 artikla Todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi 62

4 luku
Väliintulo **62**

129 artikla Väliintulon tarkoitus ja vaikutukset 62
130 artikla Väliintulohakemus 63
131 artikla Väliintulohakemuksen ratkaiseminen 63
132 artikla Kirjelmien toimittaminen 64

5 luku
Nopeutettu menettely **64**

133 artikla Nopeutetusta menettelystä päättäminen 64
134 artikla Asian käsittelyn kirjallinen vaihe 65
135 artikla Asian käsittelyn suullinen vaihe 65
136 artikla Pääasian ratkaiseminen 65

6 luku
Oikeudenkäyntikulut 66

137 artikla Ratkaisu oikeudenkäyntikuluista 66
138 artikla Pääsäännöt kuluvastuun kohdentumisesta 66
139 artikla Tarpeettomasti tai haitantekona aiheutetut kulut 66
140 artikla Väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut 66
141 artikla Oikeudenkäyntikulut kanteen peruuttamisen yhteydessä 67
142 artikla Oikeudenkäyntikulut lausunnon antamisen rauetessa 67
143 artikla Oikeudenkäyntimaksut 67
144 artikla Korvattavat kulut 67
145 artikla Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva riita 68
146 artikla Maksujen suorittaminen 68

7 luku
Sovinto, kanteen peruuttaminen, lausunnon antamisen raukeaminen ja oikeudenkäyntiväitteet 68

147 artikla Sovinto 68
148 artikla Kanteen peruuttaminen 69
149 artikla Lausunnon antamisen raukeaminen 69
150 artikla Ehdottoman prosessinedellytyksen puuttuminen 69
151 artikla Oikeudenkäyntiväitteet 69

8 luku
Yksipuolinen tuomio 70

152 artikla Yksipuolinen tuomio 70

9 luku
Annettuun tuomioon tai määräykseen kohdistuvat pyynnöt ja hakemukset 70

153 artikla Toimivaltainen ratkaisukokoonpano 70
154 artikla Virheen korjaaminen 71
155 artikla Ratkaisun täydentäminen 71
156 artikla Takaisinsaanti 71
157 artikla Kolmannen osapuolen kantelu 72
158 artikla Ratkaisujen tulkinta 72
159 artikla Tuomion tai määräyksen purkaminen 73
159 a artikla Pyynnöt ja hakemukset, joiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai jotka ovat selvästi perusteettomia 73

10 luku
Täytäntöönpanon lykkääminen ja muut välitoimet 74

160 artikla Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva hakemus 74
161 artikla Hakemuksen ratkaiseminen 74
162 artikla Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva määräys 75
163 artikla Olosuhteiden muuttuminen 75
164 artikla Uusi hakemus 75
165 artikla SEUT 280, SEUT 299 tai SEA 164 artiklan mukaisesti tehty hakemus 75
166 artikla SEA 81 artiklan mukaisesti tehty pyyntö 76

V osasto
Muutoksenhaku unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuihin 77

1 luku
Valituksen muoto, sisältö ja vaatimukset 77

167 artikla Valituksen tekeminen 77
168 artikla Valituskirjelmän sisältö 77
169 artikla Valituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut 78
170 artikla Valituksen hyväksymisen seurauksia koskevat vaatimukset 78

1 a luku
Valituslupa perussäännön 58 a artiklassa tarkoitetuissa muutoksenhakuasioissa 79

170 a artikla Valituslupahakemus 79
170 b artikla Valituslupahakemuksen ratkaiseminen 79

2 luku
Vastine, valittajan vastaus ja vastineen antajan vastaus 80

171 artikla Valituksen tiedoksi antaminen 80
172 artikla Oikeus vastineen jättämiseen 80
173 artikla Vastinekirjelmän sisältö 80
174 artikla Vastineessa esitettävät vaatimukset 80
175 artikla Valittajan vastaus ja vastineen antajan vastaus 81

3 luku
Liitännäisvalituksen muoto, sisältö ja vaatimukset 81

176 artikla Liitännäisvalitus 81

177 artikla Liitännäisvalituskirjelmän sisältö 81

178 artikla Liitännäisvalituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut 82

4 luku
Kirjelmät liitännäisvalituksen johdosta 82

179 artikla Vastine liitännäisvalitukseen 82

180 artikla Liitännäisvalituksen tekijän vastaus ja vastineen antajan vastaus 82

5 luku
Valituksen ratkaiseminen määräyksellä 83

181 artikla Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai joka on selvästi perusteeton 83

182 artikla Valitus, joka on selvästi hyväksyttävä 83

6 luku
Päävalituksen rekisteristä poistamisen vaikutus liitännäisvalitukseen 83

183 artikla Päävalituksen peruuttamisen tai tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vaikutus liitännäisvalitukseen 83

7 luku
Oikeudenkäyntikulut ja oikeusapu muutoksenhakumenettelyssä 84

184 artikla Oikeudenkäyntikulut muutoksenhakumenettelyssä 84

185 artikla Oikeusapu 84

186 artikla Oikeusavun hakeminen etukäteen 84

187 artikla Oikeusapupäätös 85

188 artikla Oikeusapuna maksettavat rahamäärät 85

189 artikla Oikeusavun lakkaaminen 85

8 luku
Muutoksenhakumenettelyyn sovellettavat muut määräykset 86

190 artikla Muutoksenhakumenettelyyn sovellettavat muut määräykset 86

190 a artikla Unionin yleiselle tuomioistuimelle sen työjärjestyksen 105 artiklan mukaisesti toimitettujen tietojen tai asiakirjojen käsittely 86

VI osasto
Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisujen uudelleenkäsittely 88

191 artikla Uudelleenkäsittelyjaosto 88

192 artikla Uudelleenkäsittelymenettelyn soveltamisalaan kuuluvasta ratkaisusta ilmoittaminen 88

193 artikla Muutoksenhaun johdosta annetun ratkaisun uudelleenkäsittely 88

193 a artikla Toimenpiteet, kun uudelleenkäsittelyä ei ole ehdotettu 89

194 artikla Ennakkoratkaisun uudelleenkäsittely 89

195 artikla Pääasian ratkaiseminen uudelleenkäsittelyä koskevan päätöksen jälkeen 90

VII osasto
Lausuntopyynnöt 91

196 artikla Asian käsittelyn kirjallinen vaihe 91

197 artikla Esittelevän tuomarin ja julkisasiamiehen nimeäminen 91

198 artikla Istunto asianosaisten kuulemiseksi 91

199 artikla Lausunnon antamisen määräaika 91

200 artikla Lausunnon julistaminen ja tiedoksianto 91

VIII osasto
Erityiset oikeudenkäyntimenettelyt 92

201 artikla Muutoksenhaku välityslautakunnan päätökseen 92

202 artikla SEA 103 artiklassa tarkoitettu menettely 92

203 artikla SEA 104 ja SEA 105 artiklassa tarkoitetut menettelyt 93

204 artikla ETA-sopimuksen 111 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu menettely 93

205 artikla SEU 35 artiklassa, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, tarkoitettujen riitojen ratkaiseminen 93

206 artikla SEUT 269 artiklassa tarkoitettu pyyntö 94

Loppumääräykset 95

207 artikla Täydentävät säännöt 95

208 artikla Täytäntöönpanomääräykset 95

209 artikla Kumoaminen 95

210 artikla Työjärjestyksen julkaiseminen ja voimaantulo 95

Alkumääräykset

1 artikla Määritelmät

1. Tässä työjärjestyksessä

   a) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräyksiin viitataan kyseisen perussopimuksen artiklan numerolla, jota edeltää lyhenne SEU
   b) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen määräyksiin viitataan kyseisen perussopimuksen artiklan numerolla, jota edeltää lyhenne SEUT
   c) Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksiin viitataan kyseisen perussopimuksen artiklan numerolla, jota edeltää lyhenne SEA
   d) Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä tehdystä pöytäkirjasta käytetään nimitystä perussääntö
   e) Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta[2] käytetään nimitystä ETA-sopimus
   f) Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä 15.4.1958 annetusta neuvoston asetuksesta N:o 1[3] käytetään nimitystä neuvoston asetus N:o 1.

2. Tässä työjärjestyksessä

   a) toimielimillä tarkoitetaan SEU 13 artiklan 1 kohdassa mainittuja unionin toimielimiä sekä perussopimuksilla tai niiden täytäntöön panemiseksi annetuilla säädöksillä perustettuja elimiä ja laitoksia, jotka voivat olla asianosaisina unionin tuomioistuimessa
   b) EFTAn valvontaviranomaisella tarkoitetaan ETA-sopimuksella perustettua valvontaviranomaista
   c) perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla tarkoitetaan kaikkia niitä asianosaisia, valtioita, toimielimiä, elimiä ja laitoksia, jotka kyseisen artiklan mukaisesti saavat esittää kirjelmiä tai huomautuksia ennakkoratkaisumenettelyssä.

2 artikla Työjärjestyksen tarkoitus

Tämän työjärjestyksen määräyksillä pannaan täytäntöön SEU:n, SEUT:n ja SEA:n asianomaiset määräykset ja perussääntö sekä täydennetään niitä tarpeellisin osin.

[2] EYVL L 1, 3.1.1994, s. 27.
[3] EYVL 17, 6.10.1958, s. 385.

I osasto
Unionin tuomioistuimen organisaatio

1 luku
Tuomarit ja julkisasiamiehet

3 artikla Tuomareiden ja julkisasiamiesten toimikauden alkaminen

Tuomarin tai julkisasiamiehen toimikausi alkaa hänen nimittämistään koskevassa päätöksessä mainitusta päivästä. Jos päätöksessä ei mainita toimikauden alkamispäivää, toimikausi alkaa sinä päivänä, jona päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

4 artikla Valan vannominen

Ennen tehtäväänsä ryhtymistä tuomarit ja julkisasiamiehet vannovat unionin tuomioistuimen ensimmäisessä julkisessa istunnossa, johon he osallistuvat nimittämisensä jälkeen, perussäännön 2 artiklassa määrätyn valan seuraavasti:

”Minä vannon, että suoritan tehtäväni puolueettomasti ja tunnollisesti; minä vannon, etten ilmaise kenellekään mitään tuomioistuimen neuvotteluista.”

5 artikla Juhlallinen vakuutus

Heti valan vannottuaan tuomarit ja julkisasiamiehet allekirjoittavat perussäännön 4 artiklan kolmannessa kohdassa määrätyn juhlallisen vakuutuksen.

6 artikla Tuomarin tai julkisasiamiehen vapauttaminen tehtävästään

1. Jos unionin tuomioistuimen on perussäännön 6 artiklan nojalla ratkaistava, eikö tuomari tai julkisasiamies enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siitä johtuvia velvollisuuksia, presidentti kehottaa asianomaista esittämään huomautuksensa.

2. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian kirjaajan läsnä olematta.

7 artikla Virkaikäjärjestys

1. Tuomareiden ja julkisasiamiesten virkaikä lasketaan yhdenmukaisesti ajankohdasta, jona he ovat ryhtyneet tehtäväänsä.

2. Tehtävässään yhtä kauan olleiden henkilöiden kesken virkaikäjärjestys määräytyy iän perusteella.

3. Tuomarit ja julkisasiamiehet, joiden toimikausi on uudistettu, säilyttävät aikaisemman paikkansa virkaikäjärjestyksessä.

2 luku
Unionin tuomioistuimen presidentti, jaostojen perustaminen ja ensimmäisen julkisasiamiehen valitseminen

8 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin valitseminen

1. Tuomarit valitsevat keskuudestaan unionin tuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan heti SEUT 253 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun tuomareiden osittaisen vaihtumisen jälkeen.

2. Jos presidentin tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, hänen tilalleen valitaan uusi presidentti jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

3. Tässä artiklassa tarkoitetut vaalit toimitetaan salaisella äänestyksellä. Valituksi tulee yli puolet unionin tuomioistuimen tuomareiden äänistä saanut tuomari. Jos kukaan tuomareista ei saa tätä enemmistöä, pidetään uusia äänestyskierroksia, kunnes tämä enemmistö saavutetaan.

4. Tuomarit valitsevat sen jälkeen keskuudestaan unionin tuomioistuimen varapresidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan edellisessä kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Jos hänen tehtävänsä päättyy kesken hänen toimikautensa, sovelletaan 2 kohtaa.

5. Presidentiksi ja varapresidentiksi tämän artiklan mukaisesti valittujen nimet julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

9 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin tehtävät

1. Presidentti edustaa unionin tuomioistuinta.

2. Presidentti johtaa unionin tuomioistuimen toimintaa. Hän on puheenjohtajana unionin tuomioistuimen jäsenten yleiskokouksissa sekä täysistunnon ja suuren jaoston istunnoissa ja päätösneuvotteluissa.

3. Presidentti huolehtii siitä, että toimielimen hallinto toimii asianmukaisesti.

10 artikla Unionin tuomioistuimen varapresidentin tehtävät

1. Varapresidentti avustaa unionin tuomioistuimen presidenttiä tämän tehtävien hoitamisessa ja toimii presidentin sijaisena tämän ollessa estynyt.

2. Presidentin pyynnöstä varapresidentti hoitaa presidentin puolesta tämän työjärjestyksen 9 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja presidentin tehtäviä.

3. Unionin tuomioistuin vahvistaa päätöksellään edellytykset, joiden mukaisesti varapresidentti hoitaa unionin tuomioistuimen presidentille kuuluvia lainkäyttötehtäviä hänen puolestaan. Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

11 artikla Jaostojen perustaminen

1. Unionin tuomioistuin perustaa keskuudestaan viiden ja kolmen tuomarin jaostoja perussäännön 16 artiklan mukaisesti ja päättää tuomareiden sijoittamisesta jaostoihin.

2. Unionin tuomioistuin nimeää ne viiden tuomarin jaostot, jotka vastaavat yhden vuoden ajan 107 artiklassa sekä 193 ja 194 artiklassa tarkoitetuista asioista.

3. Asioissa, jotka on 60 artiklan mukaisesti jaettu ratkaisukokoonpanolle, ilmaisulla ”unionin tuomioistuin” tarkoitetaan tässä työjärjestyksessä kyseistä ratkaisukokoonpanoa.

4. Viiden tai kolmen tuomarin jaostolle jaetuissa asioissa unionin tuomioistuimen presidentin toimivaltaa käyttää jaoston puheenjohtaja.

5. Päätös tuomareiden sijoittamisesta jaostoihin ja päätös 107 artiklassa sekä 193 ja 194 artiklassa tarkoitetuista asioista vastaavien jaostojen nimeämisestä julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

12 artikla Jaostojen puheenjohtajien valitseminen

1. Tuomarit valitsevat viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajat kolmeksi vuodeksi kerrallaan heti sen jälkeen, kun unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti on valittu.

2. Tuomarit valitsevat sen jälkeen kolmen tuomarin jaostojen puheenjohtajat yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

3. Tämän työjärjestyksen 8 artiklan 2 ja 3 kohtaa sovelletaan vastaavasti.

4. Jaostojen puheenjohtajiksi tämän artiklan mukaisesti valittujen nimet julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

13 artikla Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin este

Jos unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti ovat estyneet, presidentin tehtäviä hoitaa yksi viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajista tai, jollei se ole mahdollista, yksi kolmen tuomarin jaostojen puheenjohtajista tai, jollei sekään ole mahdollista, yksi muista tuomareista 7 artiklassa määrätyn järjestyksen mukaisesti.

14 artikla Ensimmäisen julkisasiamiehen valitseminen

1. Julkisasiamiehet valitsevat keskuudestaan ensimmäisen julkisasiamiehen kolmeksi vuodeksi kerrallaan heti SEUT 253 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun tuomareiden ja julkisasiamiesten osittaisen vaihtumisen jälkeen.

2. Jos ensimmäisen julkisasiamiehen tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, hänen tilalleen nimetään uusi ensimmäinen julkisasiamies jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

3. Tässä artiklassa tarkoitetut vaalit toimitetaan salaisella äänestyksellä. Valituksi tulee yli puolet unionin tuomioistuimen julkisasiamiesten äänistä saanut julkisasiamies. Jos kukaan julkisasiamies ei saa tätä enemmistöä, pidetään uusia äänestyskierroksia, kunnes tämä enemmistö saavutetaan.

4. Tämän artiklan mukaisesti valitun ensimmäisen julkisasiamiehen nimi julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

3 luku
Asioiden jakaminen esitteleville tuomareille ja julkisasiamiehille

15 artikla Esittelevän tuomarin nimeäminen

1. Kun unionin tuomioistuimeen on jätetty asiakirjat, joilla lainkäyttöasia on pantu vireille, unionin tuomioistuimen presidentti nimeää viipymättä esittelevän tuomarin, joka vastaa asian valmistelusta.

2. Esittelevä tuomari valitaan 107 artiklassa sekä 193 ja 194 artiklassa tarkoitetuissa asioissa 11 artiklan 2 kohdan nojalla nimetyn jaoston tuomareista tämän jaoston puheenjohtajan ehdotuksesta. Jos jaosto päättää 109 artiklan mukaisesti, ettei ennakkoratkaisupyyntöä käsitellä kiireellisessä menettelyssä, unionin tuomioistuimen presidentti voi siirtää asian muuhun jaostoon kuuluvalle esittelevälle tuomarille.

3. Unionin tuomioistuimen presidentti ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos esittelevä tuomari on estynyt.

16 artikla Julkisasiamiehen nimeäminen

1. Ensimmäinen julkisasiamies päättää asioiden jakamisesta julkisasiamiehille.

2. Ensimmäinen julkisasiamies ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos julkisasiamies on estynyt.

4 luku
Avustavat esittelijät

17 artikla Avustavat esittelijät

1. Unionin tuomioistuin ehdottaa perussäännön 13 artiklan mukaisesti avustavien esittelijöiden nimittämistä, jos se katsoo sen tarpeelliseksi käsiteltävikseen saatettujen asioiden tutkimista ja valmistelua varten.

2. Avustavien esittelijöiden tehtävänä on erityisesti

   a) avustaa unionin tuomioistuimen presidenttiä välitoimimenettelyssä
   b) avustaa esitteleviä tuomareita näiden tehtävässä.

3. Avustavat esittelijät ovat tehtävissään tapauksen mukaan joko unionin tuomioistuimen presidentin, jaoston puheenjohtajan tai esittelevän tuomarin alaisia.

4. Ennen tehtäväänsä ryhtymistä kukin avustava esittelijä vannoo unionin tuomioistuimessa tämän työjärjestyksen 4 artiklassa tarkoitetun valan.

5 luku
Kirjaamo

18 artikla Kirjaajan nimittäminen

1. Unionin tuomioistuin nimittää kirjaajan.

2. Kirjaajan toimen avoinna olemisesta julkaistaan ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Toimesta kiinnostuneita kehotetaan toimittamaan määräajassa, joka ei saa olla lyhyempi kuin kolme viikkoa, hakemuksensa, joihin on liitettävä täydelliset tiedot heidän kansalaisuudestaan, korkeakoulututkinnoistaan, kielitaidostaan, nykyisistä ja aikaisemmista työpaikoistaan sekä mahdollisesta kokemuksestaan tuomioistuintyöstä tai kansainvälisistä tehtävistä.

3. Äänestyksessä, johon tuomarit ja julkisasiamiehet osallistuvat, noudatetaan tämän työjärjestyksen 8 artiklan 3 kohdassa määrättyä menettelyä.

4. Kirjaaja nimitetään kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Hänet voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Unionin tuomioistuin voi päättää, että kirjaajan toimessa oleva henkilö nimitetään uudeksi toimikaudeksi ilman tämän artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä.

5. Kirjaaja vannoo 4 artiklassa määrätyn valan ja allekirjoittaa 5 artiklassa tarkoitetun juhlallisen vakuutuksen.

6. Kirjaaja voidaan vapauttaa tehtävistään vain, jos hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siitä johtuvia velvollisuuksia. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian varattuaan kirjaajalle tilaisuuden esittää huomautuksensa.

7. Jos kirjaajan tehtävä päättyy kesken hänen toimikautensa, unionin tuomioistuin nimittää uuden kirjaajan kuuden vuoden toimikaudeksi.

8. Tämän artiklan mukaisesti nimitetyn kirjaajan nimi julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

19 artikla Apulaiskirjaaja

Unionin tuomioistuin voi kirjaajaan sovellettavaa menettelyä noudattaen nimittää apulaiskirjaajan, joka avustaa kirjaajaa ja hoitaa kirjaajan tehtäviä tämän ollessa estynyt.

20 artikla Kirjaajan tehtävät

1. Kirjaaja huolehtii unionin tuomioistuimen presidentin alaisuudessa asiakirjojen vastaanottamisesta, lähettämisestä ja säilyttämisestä sekä tämän työjärjestyksen mukaisten tiedoksiantojen toimittamisesta.

2. Kirjaaja avustaa unionin tuomioistuimen jäseniä heidän kaikissa virkatehtävissään.

3. Kirjaaja säilyttää sinettiä ja vastaa arkistoista. Hän huolehtii unionin tuomioistuimen julkaisuista ja erityisesti oikeustapauskokoelmasta.

4. Kirjaaja johtaa unionin tuomioistuimen presidentin alaisuudessa toimielimen hallintoa. Hän vastaa henkilöstöhallinnosta, muusta hallinnosta sekä talousarvion valmistelusta ja toteuttamisesta.

21 artikla Rekisterin pitäminen

1. Kirjaamossa pidetään kirjaajan vastuulla rekisteriä, johon merkitään kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat ja niiden liitteet saapumisjärjestyksessä.

2. Kun asiakirja merkitään rekisteriin, kirjaaja tekee tästä merkinnän alkuperäiskappaleeseen ja asianosaisen pyynnöstä myös tämän sitä varten esittämään jäljennökseen.

3. Rekisterimerkintä ja edellisessä kohdassa tarkoitetut merkinnät ovat todistusvoimaisia.

4. Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan tiedonanto, jossa ilmoitetaan lainkäyttöasian vireillepanoasiakirjan kirjaamispäivä, asianosaisten nimet tai tapauksen mukaan nimen sijasta käytettävät alkukirjaimet, kantajan tai valittajan vaatimukset sekä oikeudelliset perusteet ja pääasialliset perustelut.

5. Tämän työjärjestyksen III osastossa tarkoitetuissa tapauksissa Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistavassa tiedonannossa ilmoitetaan ennakkoratkaisupyynnön jättämispäivä, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten nimet tai tapauksen mukaan nimen sijasta käytettävät alkukirjaimet sekä unionin tuomioistuimelle esitetyt kysymykset.

22 artikla Tietojen saaminen rekisteristä, tuomioista ja määräyksistä

1. Jokainen voi kirjaamossa tutustua rekisteriin ja saada maksua vastaan siitä jäljennöksiä tai otteita kirjaamon hinnaston mukaisesti, jonka unionin tuomioistuin vahvistaa kirjaajan esityksestä.

2. Asianosaiset voivat saada oikeaksi todistettuja jäljennöksiä oikeudenkäyntiasiakirjoista kirjaamon hinnaston mukaisesti.

3. Jokainen voi lisäksi saada oikeaksi todistettuja jäljennöksiä tuomioista ja määräyksistä kirjaamon hinnaston mukaisesti.

6 luku
Unionin tuomioistuimen toiminta

23 artikla Unionin tuomioistuimen istuntojen paikka

Unionin tuomioistuin voi päättää pitävänsä tietyn istunnon tai tietyt istunnot muualla kuin unionin tuomioistuimen kotipaikassa.

24 artikla Unionin tuomioistuimen työkalenteri

1. Työvuosi alkaa kunkin kalenterivuoden lokakuun 7 päivänä ja päättyy seuraavan vuoden lokakuun 6 päivänä.

2. Unionin tuomioistuin vahvistaa lomakautensa.

3. Presidentti voi unionin tuomioistuimen lomakauden aikana kiireellisissä tapauksissa kutsua tuomarit ja julkisasiamiehet koolle.

4. Unionin tuomioistuin noudattaa sen kotipaikassa voimassa olevia virallisia vapaapäiviä.

5. Unionin tuomioistuin voi pätevästä syystä myöntää tuomareille ja julkisasiamiehille tilapäistä vapautusta virkatehtävien hoitamisesta.

6. Tuomioistuimen lomakausien ja virallisten vapaapäivien ajankohdat julkaistaan vuosittain Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

25 artikla Yleiskokous

Ratkaisut, jotka koskevat hallintoasioita tai tämän työjärjestyksen 59 artiklassa tarkoitettuun alustavaan kertomukseen sisältyvistä ehdotuksista aiheutuvia toimenpiteitä, tehdään unionin tuomioistuimen yleiskokouksessa, johon osallistuvat äänivaltaisina jäseninä kaikki tuomarit ja julkisasiamiehet. Kirjaaja on läsnä, jollei unionin tuomioistuin toisin päätä.

26 artikla Pöytäkirjan laatiminen

Jos kirjaaja ei ole läsnä unionin tuomioistuimen istunnossa, unionin tuomioistuin antaa tarvittaessa tämän työjärjestyksen 7 artiklassa tarkoitetussa virkaikäjärjestyksessä viimeisenä olevan tuomarin tehtäväksi laatia pöytäkirjan, jonka presidentti ja tämä tuomari allekirjoittavat.

7 luku
Ratkaisukokoonpanot

1 jakso Ratkaisukokoonpanojen muodostaminen

27 artikla Suuren jaoston kokoonpano

1. Suuren jaoston ratkaisukokoonpanoon kuuluu kussakin asiassa unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti, kolme viiden tuomarin jaoston puheenjohtajaa, esittelevä tuomari sekä niin monta muuta tuomaria, että tuomareita on yhteensä viisitoista. Nämä muut tuomarit samoin kuin kolme viiden tuomarin jaoston puheenjohtajaa nimetään tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista luetteloista niissä määrätyssä järjestyksessä. Kussakin suurelle jaostolle jaetussa asiassa kummastakin luettelosta nimetään ensimmäisenä se tuomari, jonka nimi välittömästi seuraa kyseisessä luettelossa sitä tuomaria, joka edellisessä suurelle jaostolle jaetussa asiassa nimettiin tästä luettelosta viimeisenä.

2. Unionin tuomioistuimen presidentin ja varapresidentin sekä viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajien valitsemisen jälkeen laaditaan erikseen viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajista ja erikseen muista tuomareista luettelot, joita käytetään suuren jaoston ratkaisukokoonpanoon tietyssä asiassa kuuluvien tuomareiden määrittämisessä.

3. Luettelo viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajista laaditaan noudattaen tämän työjärjestyksen 7 artiklassa määrättyä järjestystä.

4. Luettelo muista tuomareista laaditaan noudattaen vuorotellen tämän työjärjestyksen 7 artiklassa määrättyä järjestystä ja päinvastaista järjestystä: luettelon ensimmäisenä tuomarina on kyseisessä artiklassa vahvistetussa järjestyksessä ensimmäinen tuomari, luettelon toisena tuomarina kyseisessä järjestyksessä viimeinen tuomari, luettelon kolmantena tuomarina kyseisessä järjestyksessä toinen tuomari, luettelon neljäntenä tuomarina kyseisessä järjestyksessä toiseksi viimeinen tuomari ja niin edelleen.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut luettelot julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

6. Asioissa, jotka jaetaan suurelle jaostolle sellaisen kalenterivuoden alettua, jonka aikana osa tuomareista vaihtuu, mutta ennen tätä vaihtumista, suureen jaostoon voidaan ratkaisukokoonpanon täydentämiseksi nimetä myös kaksi tuomaria varajäseniksi niin kauan kuin on epävarmaa, onko perussäännön 17 artiklan kolmannen kohdan mukainen päätösvaltainen jäsenmäärä muutoin saatavilla. Varajäseninä toimivat ne kaksi tuomaria, jotka ovat 4 kohdassa tarkoitetussa luettelossa heti sen tuomarin jälkeen, joka kyseisessä asiassa nimettiin viimeisenä suuren jaoston kokoonpanoon.

7. Varajäseninä toimivat tuomarit tulevat 4 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä jäseniksi niiden tuomareiden sijaan, jotka mahdollisesti eivät voi osallistua asian ratkaisuun.

28 artikla Viiden ja kolmen tuomarin jaostojen kokoonpano

1. Viiden tuomarin jaoston ja kolmen tuomarin jaoston ratkaisukokoonpanoon kuuluu kussakin asiassa jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari ja niin monta muuta tuomaria, että viiden tuomarin jaostossa on viisi tuomaria ja kolmen tuomarin jaostossa kolme tuomaria. Nämä muut tuomarit nimetään 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista luetteloista niissä määrätyssä järjestyksessä. Kussakin jaostolle jaetussa asiassa luettelosta nimetään ensimmäisenä se tuomari, jonka nimi välittömästi seuraa luettelossa sitä tuomaria, joka edellisessä kyseiseen jaostoon siirretyssä asiassa nimettiin luettelosta viimeisenä.

2. Viiden tuomarin jaoston ratkaisukokoonpanoon tietyssä asiassa kuuluvien tuomareiden määrittämiseksi laaditaan näiden jaostojen puheenjohtajien valitsemisen jälkeen luettelot, joista kussakin mainitaan kyseisen jaoston puheenjohtajaa lukuun ottamatta kaikki kyseiseen jaostoon sijoitetut tuomarit. Nämä luettelot laaditaan samalla tavalla kuin 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu luettelo.

3. Kolmen tuomarin jaoston ratkaisukokoonpanoon tietyssä asiassa kuuluvien tuomareiden määrittämiseksi laaditaan näiden jaostojen puheenjohtajien valitsemisen jälkeen luettelot, joista kussakin mainitaan kyseisen jaoston puheenjohtajaa lukuun ottamatta kaikki kyseiseen jaostoon sijoitetut tuomarit. Nämä luettelot laaditaan 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut luettelot julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

29 artikla Jaoston kokoonpano toisiinsa liittyvissä asioissa tai siirretyssä asiassa

1. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että saman ratkaisukokoonpanon on ratkaistava useampi asia yhdessä, tähän ratkaisukokoonpanoon kuuluvat ne tuomarit, joiden käsiteltäväksi annettua asiaa koskeva alustava kertomus on käsitelty ensimmäisenä.

2. Jos jaosto, jolle asia on jaettu, pyytää unionin tuomioistuimelta tämän työjärjestyksen 60 artiklan 3 kohdan nojalla asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon, asiaa siihen asti käsitelleen jaoston jäsenet osallistuvat sen käsittelyyn uudessa ratkaisukokoonpanossa.

30 artikla Jaoston puheenjohtajan este

1. Jos viiden tuomarin jaoston puheenjohtaja on estynyt, hänen tehtäviään hoitaa kolmen tuomarin jaoston puheenjohtaja, joka tarvittaessa määräytyy 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti, taikka, jos kukaan kolmen tuomarin jaoston puheenjohtajista ei kuulu ratkaisukokoonpanoon, yksi muista tuomareista 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti.

2. Jos kolmen tuomarin jaoston puheenjohtaja on estynyt, hänen tehtäviään hoitaa yksi ratkaisukokoonpanoon kuuluvista tuomareista 7 artiklassa vahvistetun järjestyksen mukaisesti.

31 artikla Ratkaisukokoonpanoon kuuluvan jäsenen este

1. Jos suuren jaoston jäsen on estynyt, hänen sijaansa jäseneksi tulee toinen tuomari 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä.

2. Jos viiden tuomarin jaoston jäsen on estynyt, hänen sijaansa jäseneksi tulee toinen samaan jaostoon kuuluva tuomari 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä. Jollei kukaan samaan jaostoon kuuluva tuomari voi tulla estyneen tuomarin sijaan, jaoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta unionin tuomioistuimen presidentille, joka voi nimetä jaoston täydentämiseksi muun tuomarin.

3. Jos kolmen tuomarin jaoston jäsen on estynyt, hänen sijaansa jäseneksi tulee toinen samaan jaostoon kuuluva tuomari 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä. Jollei kukaan samaan jaostoon kuuluva tuomari voi tulla estyneen tuomarin sijaan, jaoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta unionin tuomioistuimen presidentille, joka voi nimetä jaoston täydentämiseksi muun tuomarin.

2 jakso Päätösneuvottelut

32 artikla Päätösneuvotteluja koskevat menettelysäännöt

1. Unionin tuomioistuimen päätösneuvottelut ovat salaisia ja pysyvästi salassa pidettäviä.

2. Jos asiassa on pidetty istunto asianosaisten kuulemiseksi, päätösneuvotteluun osallistuvat vain istuntoon osallistuneet tuomarit ja mahdollisesti asiaa tutkinut avustava esittelijä.

3. Jokainen päätösneuvotteluun osallistuva tuomari esittää mielipiteensä ja sen perustelut.

4. Unionin tuomioistuimen ratkaisuksi tulee mielipide, jota tuomareiden enemmistö on keskustelun päätyttyä kannattanut.

33 artikla Päätösneuvotteluun osallistuvien tuomareiden lukumäärä

Jos tuomareita on jonkun tuomarin estymisen vuoksi parillinen määrä, tämän työjärjestyksen 7 artiklassa tarkoitetussa virkaikäjärjestyksessä viimeisenä oleva tuomari ei osallistu päätösneuvotteluun, paitsi jos hän on esittelevä tuomari. Siinä tapauksessa virkaikäjärjestyksessä välittömästi hänen edellään oleva tuomari ei osallistu päätösneuvotteluun.

34 artikla Suuren jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä

1. Jos suurelle jaostolle jaetun asian käsittelemiseksi ei ole muutoin saatavilla perussäännön 17 artiklan kolmannessa kohdassa määrättyä päätösvaltaista jäsenmäärää, unionin tuomioistuimen presidentti nimeää lisäjäseneksi ratkaisukokoonpanoon muun tuomarin tai muita tuomareita tämän työjärjestyksen 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä.

2. Jos ennen mainittua lisäjäsenten nimeämistä on pidetty istunto asianosaisten kuulemiseksi, asianosaisten suulliset lausumat ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotus kuullaan uudelleen.

35 artikla Viiden tuomarin jaoston ja kolmen tuomarin jaoston päätösvaltainen jäsenmäärä

1. Jos viiden tuomarin jaostolle tai kolmen tuomarin jaostolle jaetun asian käsittelemiseksi ei ole muutoin saatavilla perussäännön 17 artiklan toisessa kohdassa määrättyä päätösvaltaista jäsenmäärää, unionin tuomioistuimen presidentti nimeää lisäjäseneksi ratkaisukokoonpanoon muun tuomarin tai muita tuomareita tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdassa tai vastaavasti 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luettelon mukaisessa järjestyksessä. Jos estyneen tuomarin tilalle ei ole saatavilla samaan jaostoon kuuluvaa tuomaria, jaoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta unionin tuomioistuimen presidentille, joka nimeää ratkaisukokoonpanon täydentämiseksi muun tuomarin.

2. Tämän työjärjestyksen 34 artiklan 2 kohtaa sovelletaan vastaavasti viiden tuomarin jaostoon ja kolmen tuomarin jaostoon.

8 luku
Kieliä koskevat järjestelyt

36 artikla Oikeudenkäyntikielet

Oikeudenkäyntikieliä ovat bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, italia, kreikka, kroatia, latvia, liettua, malta, portugali, puola, ranska, romania, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkari ja viro.

37 artikla Oikeudenkäyntikielen määräytyminen

1. Kanteissa oikeudenkäyntikielen valitsee kantaja, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu:

   a) jos vastaaja on jäsenvaltio, oikeudenkäyntikieli on tämän valtion virallinen kieli; jos virallisia kieliä on useampia, kantaja voi valita niistä itselleen sopivan
   b) asianosaisten yhteisestä pyynnöstä voidaan antaa lupa käyttää muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kokonaan tai osittain
   c) asianosaisen pyynnöstä voidaan vastapuolen ja julkisasiamiehen kuulemisen jälkeen antaa lupa käyttää a ja b alakohdan määräyksistä poiketen muuta 36 artiklassa mainittua kieltä oikeudenkäyntikielenä kokonaan tai osittain; Euroopan unionin toimielin ei voi esittää tällaista pyyntöä.

2. Seuraavien määräysten kuitenkaan rajoittamatta edellisen kohdan määräysten tai tämän työjärjestyksen 38 artiklan 4 ja 5 kohdan määräysten soveltamista

   a) käsiteltäessä perussäännön 56 ja 57 artiklassa tarkoitettuja muutoksenhakuja unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuihin oikeudenkäyntikielenä on muutoksenhaun kohteena olevassa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisussa käytetty kieli
   b) unionin tuomioistuimen päättäessä perussäännön 62 artiklan toisen kohdan mukaisesti käsitellä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleen oikeudenkäyntikielenä on uudelleen käsiteltävässä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisussa käytetty kieli
   c) käsiteltäessä korvattavien oikeudenkäyntikulujen riitauttamista, takaisinsaantihakemusta yksipuolista tuomiota vastaan, kolmannen osapuolen kantelua sekä ratkaisun tulkintaa, purkamista tai täydentämistä koskevaa hakemusta oikeudenkäyntikielenä on kieli, jota on käytetty siinä ratkaisussa, johon hakemus tai riitauttaminen liittyy.

3. Ennakkoratkaisumenettelyssä oikeudenkäyntikielenä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käyttämä oikeudenkäyntikieli. Pääasian asianosaisen asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä voidaan pääasian toisen osapuolen ja julkisasiamiehen kuulemisen jälkeen antaa lupa käyttää muuta 36 artiklassa mainittua kieltä asian käsittelyn suullisessa vaiheessa. Jos lupa annetaan, oikeus tämän muun kielen käyttämiseen koskee kaikkia perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia.

4. Presidentti voi ratkaista edellä tarkoitetut pyynnöt. Presidentti voi siirtää pyynnön unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi ja hänen on siirrettävä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi pyyntö, jos se hänen mielestään tulisi hyväksyä, vaikkeivät kaikki asianosaiset ole suostuneet siihen.

38 artikla Oikeudenkäyntikielen käyttäminen

1. Oikeudenkäyntikieltä käytetään erityisesti asianosaisten kirjelmissä ja suullisissa lausumissa sekä niiden liiteasiakirjoissa samoin kuin unionin tuomioistuimen pöytäkirjoissa ja ratkaisuissa.

2. Asiakirjoihin tai liitteisiin, jotka on laadittu muulla kuin oikeudenkäyntikielellä, on oheistettava oikeudenkäyntikielelle tehty käännös.

3. Laajoista asiakirjoista saadaan kuitenkin esittää käännös, jossa on otteita niistä. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin aina joko omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä vaatia laajempaa tai täydellistä käännöstä.

4. Poiketen siitä, mitä edellä määrätään, jäsenvaltioilla on oikeus käyttää omaa virallista kieltään, kun ne osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn, esiintyvät väliintulijoina unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa tai menettelyssä taikka saattavat unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi pyynnön, hakemuksen tai muutoksenhaun. Tätä määräystä sovelletaan sekä kirjallisiin asiakirjoihin että suullisiin lausumiin. Kirjaaja huolehtii kulloinkin tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

5. ETA-sopimuksen osapuolina olevilla muilla valtioilla kuin jäsenvaltioilla sekä EFTAn valvontaviranomaisella on oikeus käyttää jotakin muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä, kun ne osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn, esiintyvät väliintulijoina unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa tai menettelyssä taikka saattavat unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi pyynnön tai muutoksenhaun. Tätä määräystä sovelletaan sekä kirjallisiin asiakirjoihin että suullisiin lausumiin. Kirjaaja huolehtii kulloinkin tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

6. Kolmansilla valtioilla, jotka osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn perussäännön 23 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, on oikeus käyttää jotakin muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä, kun ne esiintyvät väliintulijoina unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa tai osallistuvat ennakkoratkaisumenettelyyn. Tätä määräystä sovelletaan sekä kirjallisiin asiakirjoihin että suullisiin lausumiin. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

7. Jos todistaja tai asiantuntija ilmoittaa, ettei hän pysty riittävästi ilmaisemaan itseään millään 36 artiklassa mainitulla kielellä, unionin tuomioistuin antaa hänelle luvan esittää kertomuksensa muulla kielellä. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

8. Unionin tuomioistuimen presidentti ja varapresidentti sekä jaostojen puheenjohtajat voivat asian käsittelyä johtaessaan, tuomarit ja julkisasiamiehet kysymyksiä esittäessään ja julkisasiamiehet ratkaisuehdotuksessaan käyttää muuta 36 artiklassa mainittua kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä. Kirjaaja huolehtii tarvittavista käännöksistä oikeudenkäyntikielelle.

39 artikla Kirjaajan tehtävät kieliä koskevissa järjestelyissä

1. Kirjaaja huolehtii siitä, että asian käsittelyn kirjallisen vaiheen aikana jätetyt oikeudenkäyntiasiakirjat käännetään oikeudenkäyntikielelle ja tapauksen mukaan 36 artiklassa mainitulle muulle kielelle.

2. Kirjaaja huolehtii myös siitä, että asianosaisten kuulemiseksi pidetyssä istunnossa esitetyt lausumat tulkitaan oikeudenkäyntikielelle sekä niille 36 artiklassa mainituille muille kielille, joita istunnossa läsnä olevat asianosaiset käyttävät tai joita istunnon asianmukaisen kulun katsotaan edellyttävän.

40 artikla Kieliä koskevat järjestelyt unionin tuomioistuimen julkaisuissa

Unionin tuomioistuimen julkaisut laaditaan neuvoston asetuksen N:o 1 1 artiklassa tarkoitetuilla kielillä.

41 artikla Todistusvoimaiset asiakirjat

Oikeudenkäyntikielellä tai muulla tämän työjärjestyksen 37 tai 38 artiklan mukaisesti sallitulla kielellä laaditut asiakirjat ovat todistusvoimaisia.

42 artikla Unionin tuomioistuimen kielipalvelu

Unionin tuomioistuimessa on kielipalvelu, johon kuuluvilla asiantuntijoilla on tarvittavat oikeudelliset tiedot ja perusteelliset taidot useassa unionin tuomioistuimen virallisessa kielessä.

II osasto
Oikeudenkäyntimenettelyä koskevat yleiset määräykset

1 luku
Asiamiesten, avustajien ja asianajajien oikeudet ja velvollisuudet

43 artikla Erioikeudet, koskemattomuus ja vapaudet

1. Asiamiehet, avustajat ja asianajajat, jotka esiintyvät unionin tuomioistuimessa tai missä tahansa lainkäyttöviranomaisessa, jolta unionin tuomioistuin on pyytänyt virka-apua, nauttivat koskemattomuutta siltä osin kuin kysymys on asiaa tai asianosaisia koskevista suullisista tai kirjallisista lausumista.

2. Asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on lisäksi seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

   a) Mitään oikeudenkäyntiin liittyvää asiakirjaa ei saa etsiä tai takavarikoida. Kiistatapauksissa tulli- tai poliisiviranomaiset voivat sinetöidä kyseiset asiakirjat, jotka välittömästi sen jälkeen toimitetaan unionin tuomioistuimeen tarkastettaviksi kirjaajan ja asianomaisen henkilön läsnä ollessa.
   b) Asiamiehillä, avustajilla ja asianajajilla on oikeus liikkua vapaasti tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

44 artikla Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajan asema

1. Edellisessä artiklassa tarkoitettujen erioikeuksien, koskemattomuuden ja vapauksien saamiseksi asianomaisen henkilön on etukäteen osoitettava asemansa seuraavasti:

   a) asiamiehen on esitettävä päämiehensä antama virallinen asiakirja, josta päämies toimittaa välittömästi jäljennöksen kirjaajalle
   b) asianajajan on esitettävä todistus, joka osoittaa hänen olevan oikeutettu esiintymään jonkin jäsenvaltion tai ETA-sopimuksen osapuolena olevan muun valtion tuomioistuimissa, ja mikäli hänen edustamansa asianosainen on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, tämän antama valtakirja
   c) avustajan on esitettävä avustamansa asianosaisen antama valtakirja.

2. Unionin tuomioistuimen kirjaaja antaa mainituille henkilöille tarvittaessa todistuksen heidän asemastaan. Todistus on voimassa määräajan, jota voidaan pidentää tai lyhentää asian käsittelyn keston mukaan.

45 artikla Koskemattomuuden poistaminen

1. Tämän työjärjestyksen 43 artiklassa mainitut erioikeudet, koskemattomuus ja vapaudet myönnetään yksinomaan asian käsittelyn asianmukaisen kulun turvaamiseksi.

2. Unionin tuomioistuin voi poistaa koskemattomuuden, jos se katsoo, ettei asian käsittelyn asianmukainen kulku tämän vuoksi esty.

46 artikla Esiintymiskielto

1. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että asiamiehen, avustajan tai asianajajan käyttäytyminen on unionin tuomioistuimen arvoa loukkaavaa tai hyvän oikeudenhoidon vaatimusten vastaista tai että kyseinen asiamies, avustaja tai asianajaja käyttää tehtävästään johtuvia oikeuksia muuhun tarkoitukseen kuin ne on hänelle myönnetty, unionin tuomioistuin ilmoittaa tästä asianomaiselle. Jos unionin tuomioistuin ilmoittaa asiasta niille toimivaltaisille viranomaisille, joiden alaisuuteen asianomainen kuuluu, hänelle toimitetaan jäljennös näille viranomaisille lähetetystä kirjeestä.

2. Samoilla perusteilla unionin tuomioistuin voi asianomaista ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa kieltää perustellulla määräyksellä asiamiestä, avustajaa tai asianajajaa esiintymästä asian käsittelyssä. Määräystä on heti noudatettava.

3. Jos asiamiestä, avustajaa tai asianajajaa on kielletty esiintymästä asian käsittelyssä, asian käsittelyä lykätään presidentin määräämäksi ajaksi, jotta asianosaisella on tilaisuus hankkia toinen asiamies, avustaja tai asianajaja.

4. Tämän artiklan nojalla tehty päätös voidaan peruuttaa.

47 artikla Yliopiston opettajat ja pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan niihin yliopiston opettajiin, joilla on perussäännön 19 artiklan mukaisesti oikeus esiintyä unionin tuomioistuimessa.

2. Ennakkoratkaisumenettelyssä niitä sovelletaan myös pääasian oikeudenkäynnin asianosaisiin, jotka oikeudenkäyntimenettelyyn sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaan saavat esiintyä tuomioistuimessa asianajajaa käyttämättä, sekä henkilöihin, joilla samojen sääntöjen mukaan on oikeus edustaa asianosaisia.

2 luku
Tiedoksiannot

48 artikla Tiedoksiantotavat

1. Kirjaaja huolehtii perussäännön ja tämän työjärjestyksen mukaisten tiedoksiantojen toimittamisesta joko sähköisesti tai lähettämällä tiedoksi annettavan asiakirjan jäljennöksen kirjattuna postilähetyksenä saantitodistusta vastaan tai luovuttamalla kyseisen jäljennöksen kuittausta vastaan.

2. Unionin tuomioistuin vahvistaa päätöksellä edellytykset, joiden mukaisesti oikeudenkäyntiasiakirja voidaan antaa tiedoksi sähköisesti. Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

3. Jos vastaanottaja on suostunut siihen, että tiedoksiannot toimitetaan hänelle sähköisesti unionin tuomioistuimen vahvistamien edellytysten mukaisesti, kaikkien oikeudenkäyntiasiakirjojen ja myös unionin tuomioistuimen tuomioiden ja määräysten tiedoksiannot toimitetaan tällä tavalla. Muussa tapauksessa tiedoksiannot toimitetaan vastaanottajan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen tai, jollei prosessiosoitetta ole ilmoitettu, vastaanottajan osoitteeseen joko lähettämällä tiedoksi annettavan asiakirjan jäljennös kirjattuna postilähetyksenä saantitodistusta vastaan tai luovuttamalla jäljennös kuittausta vastaan. Kirjaaja valmistaa ja todistaa oikeiksi tiedoksi annettavan alkuperäisen asiakirjan jäljennökset.

4. Jos oikeudenkäyntiasiakirjaa ei teknisistä syistä tai asiakirjan luonteen tai laajuuden vuoksi voida toimittaa sähköisesti, oikeudenkäyntiasiakirja annetaan tiedoksi vastaanottajan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen tai, jollei prosessiosoitetta ole ilmoitettu, vastaanottajan osoitteeseen siten kuin 3 kohdassa määrätään. Vastaanottajalle ilmoitetaan tästä unionin tuomioistuimen ja vastaanottajan käytettävissä olevalla teknisellä tai sähköisellä tiedonsiirtovälineellä. Kirjattu postilähetys katsotaan tällöin luovutetuksi vastaanottajalle kymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on jätetty unionin tuomioistuimen kotipaikassa postin kuljetettavaksi, jollei saantitodistuksella osoiteta, että se on vastaanotettu muuna ajankohtana, tai jollei vastaanottaja kolmen viikon kuluessa edellä mainitusta ilmoituksesta ilmoita kirjaajalle, että tiedoksianto ei ole saapunut hänelle.

3 luku
Määräajat

49 artikla Määräaikojen laskeminen

1. Perussopimuksissa, perussäännössä ja tässä työjärjestyksessä määrätyt oikeudenkäynnissä noudatettavat määräajat lasketaan seuraavasti:

   a) Jos päivinä, viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika on laskettava ajankohdasta, jona tietty tapahtuma sattuu tai tietty toimi suoritetaan, määräaikaan sisältyväksi ei lasketa sitä päivää, jona tämä tapahtuma sattuu tai toimi suoritetaan.
   b) Viikkoina, kuukausina tai vuosina ilmaistu määräaika päättyy sen päivän päättyessä, joka määräajan viimeisenä viikkona, kuukautena tai vuotena vastaa nimeltään tai järjestysnumeroltaan sitä päivää, jona se tapahtuma sattui tai se toimi suoritettiin, josta määräaika on laskettava. Jos kuukausina tai vuosina ilmaistun määräajan näin laskettua päättymispäivää ei ole määräajan viimeisenä kuukautena, määräaika päättyy kyseisen kuukauden viimeisen päivän päättyessä.
   c) Kuukausina ja päivinä ilmaistu määräaika lasketaan siten, että ensin lasketaan täydet kuukaudet ja sen jälkeen päivät.
   d) Määräaikoihin sisältyvät lauantait, sunnuntait ja tämän työjärjestyksen 24 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut viralliset vapaapäivät.
   e) Määräaikojen kuluminen ei keskeydy unionin tuomioistuimen lomakausina.

2. Jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä, määräaika päättyy sitä seuraavan ensimmäisen arkipäivän päättyessä.

50 artikla Kanne toimielimen säädöksestä, päätöksestä tai muusta toimesta

Kun määräaika kanteen nostamiseen toimielimen säädöksestä, päätöksestä tai muusta toimesta alkaa kulua sen julkaisemisesta, määräaika lasketaan 49 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti säädöksen, päätöksen tai toimen julkaisemista Euroopan unionin virallisessa lehdessä seuraavan neljännentoista päivän päättymisestä.

51 artikla Määräaikojen pidentäminen pitkien etäisyyksien vuoksi

Oikeudenkäynnissä noudatettavia määräaikoja pidennetään pitkien etäisyyksien vuoksi kymmenellä päivällä.

52 artikla Määräaikojen asettaminen ja pidentäminen

1. Määräaikoja, jotka unionin tuomioistuin on asettanut tämän työjärjestyksen mukaisesti, voidaan pidentää.

2. Presidentti ja jaostojen puheenjohtajat voivat valtuuttaa kirjaajan asettamaan tai pidentämään sellaisia määräaikoja, joiden asettaminen kuuluu tämän työjärjestyksen mukaan heidän toimivaltaansa.

4 luku
Asian käsittelytavat

53 artikla Asian käsittelytavat

1. Asian käsittelyyn unionin tuomioistuimessa kuuluu kirjallinen vaihe ja suullinen vaihe, jollei perussäännön tai tämän työjärjestyksen erityisistä määräyksistä muuta johdu.

2. Jos asia on selvästi unionin tuomioistuimen toimivaltaan kuulumaton tai jos vaatimuksen tai kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää asian käsittelyä jatkamatta ratkaista sen perustellulla määräyksellä.

3. Presidentti voi erityisistä syistä päättää, että jonkin asian käsittelylle on annettava etusija.

4. Asia voidaan määrätä käsiteltäväksi nopeutetussa menettelyssä tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

5. Ennakkoratkaisupyyntö voidaan määrätä käsiteltäväksi kiireellisessä menettelyssä tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

54 artikla Asioiden yhdistäminen

1. Jos samanlaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä käsiteltävissä useissa asioissa on sama oikeudenkäynnin kohde, asiat voidaan niiden keskinäisen yhteyden perusteella milloin tahansa yhdistää niiden käsittelyn kirjallista tai suullista vaihetta tai asian lopulliseksi ratkaisuksi annettavaa tuomiota varten.

2. Asioiden yhdistämisestä päättää presidentti kuultuaan esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä, jos kyseiset asiat on jo jaettu, ja myös asianosaisia, jos kyseessä on muu kuin ennakkoratkaisumenettely. Presidentti voi siirtää tämän kysymyksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

3. Yhdistetyt asiat voidaan 2 kohdassa määrätyin edellytyksin erottaa käsiteltäviksi erikseen.

55 artikla Asian käsittelyn lykkääminen

1. Asian käsittelyä voidaan lykätä

   a) perussäännön 54 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa unionin tuomioistuimen määräyksellä, joka annetaan julkisasiamiehen kuulemisen jälkeen

   b) muissa tapauksissa presidentin päätöksellä, jonka tämä tekee kuultuaan esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä sekä, jollei kyseessä ole ennakkoratkaisupyyntö, myös asianosaisia.

2. Asian käsittelyä voidaan jatkaa määräyksellä tai päätöksellä samaa menettelytapaa noudattaen.

3. Edellisissä kohdissa tarkoitetut määräykset ja päätökset annetaan tiedoksi asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

4. Asian käsittelyn lykkäämisen oikeusvaikutukset alkavat lykkäystä koskevassa määräyksessä tai päätöksessä mainittuna päivänä tai, jos tällaista mainintaa ei ole, määräyksen tai päätöksen antamispäivänä.

5. Asian käsittelyn lykkääminen keskeyttää asianosaisia tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia oikeudenkäynnissä koskevat määräajat.

6. Jos lykkäystä koskevassa määräyksessä tai päätöksessä ei ole vahvistettu lykkäyksen päättymisajankohtaa, lykkäys päättyy asian käsittelyn jatkamista koskevassa määräyksessä tai päätöksessä mainittuna päivänä tai, jos tällaista mainintaa ei ole, jatkamista koskevan määräyksen tai päätöksen antamispäivänä.

7. Keskeytyneet määräajat korvautuvat uusilla määräajoilla, jotka alkavat kulua sinä päivänä, jolloin lykättynä ollutta asian käsittelyä jatketaan.

56 artikla Asian ratkaisemisen lykkääminen

Presidentti voi erityisistä syistä joko viran puolesta tai asianosaisen pyynnöstä päättää esittelevää tuomaria, julkisasiamiestä ja asianosaisia kuultuaan, että asian ratkaiseminen lykätään myöhempään ajankohtaan.

5 luku
Asian käsittelyn kirjallinen vaihe

57 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen jättäminen

1. Jokaisessa oikeudenkäyntiasiakirjan alkuperäiskappaleessa on oltava asianosaisen asiamiehen tai asianajajan omakätinen allekirjoitus taikka ennakkoratkaisumenettelyssä esitetyissä huomautuksissa vaihtoehtoisesti pääasian asianosaisen tai hänen edustajansa omakätinen allekirjoitus, jos se on kyseiseen oikeudenkäyntiin sovellettavien kansallisten menettelysääntöjen mukaan sallittua.

2. Toimielimet jättävät lisäksi unionin tuomioistuimen asettamassa määräajassa kaikista oikeudenkäyntiasiakirjoista käännökset muille neuvoston asetuksen N:o 1 1 artiklassa mainituille kielille.

3. Jokaiseen oikeudenkäyntiasiakirjaan on oheistettava liite, joka sisältää ne asiakirjat, joihin asiassa vedotaan, sekä luettelo niistä.

4. Jos oikeudenkäyntiasiakirjaan on liitetty jostakin asiakirjasta sen laajuuden vuoksi vain otteita, koko asiakirja tai sen täydellinen jäljennös on jätettävä kirjaamoon.

5. Jokainen oikeudenkäyntiasiakirja on päivättävä. Asian käsittelyssä noudatettavia määräaikoja laskettaessa otetaan huomioon ainoastaan päivä ja kellonaika, jona alkuperäiskappale on jätetty kirjaamoon.

6. Määräaikojen noudattamisen kannalta pidetään ratkaisevana sitä päivää ja kellonaikaa, jona jäljennös oikeudenkäyntiasiakirjan allekirjoitetusta alkuperäiskappaleesta ja 3 kohdassa mainittu liiteluettelo saapuvat kirjaamoon unionin tuomioistuimen käytettävissä olevalla teknisellä tai sähköisellä tiedonsiirtovälineellä, jos asiakirjan allekirjoitettu alkuperäiskappale liitteineen saapuu kirjaamoon viimeistään kymmenentenä päivänä sen jälkeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1–5 kohdan määräysten soveltamista. Tämän työjärjestyksen 51 artiklaa ei sovelleta viimeksi mainittuun määräaikaan.

7. Unionin tuomioistuin määrittää päätöksellään edellytykset, joiden täyttyessä kirjaamoon sähköisesti toimitettua oikeudenkäyntiasiakirjaa pidetään kyseisen asiakirjan alkuperäiskappaleena, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2–5 kohdan soveltamista. Kyseinen päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

58 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen pituus

Unionin tuomioistuin voi päätöksellään vahvistaa sille jätettävien kirjelmien tai huomautusten enimmäispituuden, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän työjärjestyksen erityisten määräysten soveltamista. Kyseinen päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

6 luku
Alustava kertomus ja asioiden jakaminen ratkaisukokoonpanoille

59 artikla Alustava kertomus

1. Asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päätyttyä presidentti määrää päivän, jona esittelevä tuomari antaa unionin tuomioistuimen yleiskokoukselle alustavan kertomuksen.

2. Alustavaan kertomukseen sisältyy ehdotus mahdollisesti tarvittavista erityisistä prosessinjohtotoimista, asian selvittämistoimista tai tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle esitettävistä selvennyspyynnöistä sekä siitä ratkaisukokoonpanosta, jolle asia tulisi jakaa. Kertomukseen sisältyy myös esittelevän tuomarin ehdotus siitä, voidaanko istunto asianosaisten kuulemiseksi jättää pitämättä, ja siitä, voidaanko asia ratkaista ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta perussäännön 20 artiklan viidennen kohdan mukaisesti.

3. Unionin tuomioistuin päättää esittelevän tuomarin ehdotuksista aiheutuvista toimenpiteistä julkisasiamiestä kuultuaan.

60 artikla Asioiden jakaminen ratkaisukokoonpanoille

1. Unionin tuomioistuin jakaa viiden tai kolmen tuomarin jaostoille kaikki sen käsiteltäviksi saatetut asiat, joita ei asian vaikeuden tai merkityksen vuoksi tai erityisistä syistä ole jaettava suurelle jaostolle, paitsi jos asian käsittelyyn osallistuva jäsenvaltio tai unionin toimielin on pyytänyt asian käsittelemistä suuressa jaostossa perussäännön 16 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti.

2. Unionin tuomioistuin käsittelee täysistunnossa asiat, jotka on saatettu sen käsiteltäviksi perussäännön 16 artiklan neljännessä kohdassa mainittujen määräysten nojalla. Unionin tuomioistuin voi jakaa täysistunnolle asian, jota se pitää perussäännön 16 artiklan viidennen kohdan mukaisesti poikkeuksellisen merkittävänä.

3. Ratkaisukokoonpano, jolle asia on jaettu, voi milloin tahansa pyytää unionin tuomioistuimelta asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon.

4. Jos asian käsittelyn suullinen vaihe aloitetaan ilman asian selvittämistoimia, ratkaisukokoonpanon puheenjohtaja määrää sen aloittamispäivän.

7 luku
Prosessinjohtotoimet ja asian selvittämistoimet

1 jakso Prosessinjohtotoimet

61 artikla Unionin tuomioistuimen päättämät prosessinjohtotoimet

1. Niiden toimenpiteiden lisäksi, joista voidaan päättää perussäännön 24 artiklan mukaisesti, unionin tuomioistuin voi kehottaa asianosaisia ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia vastaamaan tiettyihin kysymyksiin joko kirjallisesti sen asettamassa määräajassa tai istunnossa asianosaisten kuulemiseksi. Kirjalliset vastaukset saatetaan muiden asianosaisten tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tietoon.

2. Jos pidetään istunto asianosaisten kuulemiseksi, unionin tuomioistuin kehottaa mahdollisuuksien mukaan tähän istuntoon osallistuvia keskittämään lausumansa erityisesti tiettyyn tai tiettyihin kysymyksiin.

62 artikla Esittelevän tuomarin tai julkisasiamiehen päättämät prosessinjohtotoimet

1. Esittelevä tuomari tai julkisasiamies voi pyytää asianosaisia tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia antamaan määräajassa tosiseikkoja koskevia tietoja, asiakirjoja tai muuta selvitystä, jota he pitävät tarpeellisena. Saadut vastaukset ja asiakirjat saatetaan muiden asianosaisten tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tietoon.

2. Esittelevä tuomari tai julkisasiamies voi myös lähettää asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille kysymyksiä vastattaviksi istunnossa.

2 jakso Asian selvittämistoimet

63 artikla Asian selvittämistoimista päättäminen

1. Unionin tuomioistuin päättää yleiskokouksessa, onko asiassa ryhdyttävä selvittämistoimiin.

2. Ratkaisukokoonpanolle jaetussa asiassa tämän kysymyksen ratkaisee asianomainen ratkaisukokoonpano.

64 artikla Asian selvittämistoimien valitseminen

1. Unionin tuomioistuin vahvistaa julkisasiamiestä kuultuaan antamallaan määräyksellä asianmukaisina pitämänsä selvittämistoimet ja sen, mitkä seikat on selvitettävä.

2. Asian selvittämistoimia ovat tämän kuitenkaan rajoittamatta perussäännön 24 ja 25 artiklan soveltamista

   a) asianosaisten henkilökohtainen saapuminen asian käsittelyyn
   b) tietojen ja asiakirjojen pyytäminen
   c) todistajien kuuleminen
   d) asiantuntijalausunto
   e) katselmus.

3. Vastanäytön esittäminen ja aiemmin esitetyn näytön täydentäminen on sallittua.

65 artikla Asian selvittämistoimiin osallistuminen

1. Jollei ratkaisukokoonpano suorita asian selvittämistoimia itse, se antaa ne esittelevän tuomarin tehtäväksi.

2. Julkisasiamies osallistuu asian selvittämistoimiin.

3. Asianosaiset saavat olla läsnä toteutettaessa asian selvittämistoimia.

66 artikla Todistajien kuuleminen

1. Unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan määrätä omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä, että tiettyjen seikkojen selvittämiseksi kuullaan todistajia.

2. Jos asianosainen pyytää todistajan kuulemista, pyynnössä on ilmoitettava täsmällisesti, mistä seikoista ja minkä vuoksi todistajaa on tarpeen kuulla.

3. Unionin tuomioistuin ratkaisee edellisessä kohdassa tarkoitetun pyynnön perustellulla määräyksellä. Jos pyyntö hyväksytään, määräyksessä mainitaan, mitkä seikat on selvitettävä ja keitä kuullaan todistajina kustakin tällaisesta seikasta.

4. Unionin tuomioistuin kutsuu todistajat kuultaviksi sen jälkeen, kun tämän työjärjestyksen 73 artiklan 1 kohdan nojalla mahdollisesti vaadittu ennakkomaksu on suoritettu.

67 artikla Menettely todistajia kuultaessa

1. Todistajan henkilöllisyyden toteamisen jälkeen presidentti ilmoittaa todistajalle, että tämän on vahvistettava kertomuksensa tässä työjärjestyksessä määrätyllä tavalla.

2. Unionin tuomioistuin kuulee todistajaa kuulemistilaisuudessa, johon asianosaiset on kutsuttu. Todistajan esitettyä kertomuksensa presidentti voi asianosaisten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan esittää todistajalle kysymyksiä.

3. Muilla tuomareilla ja julkisasiamiehellä on sama oikeus.

4. Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajat voivat presidentin luvalla esittää todistajalle kysymyksiä.

68 artikla Todistajan vala

1. Esitettyään kertomuksensa todistaja vannoo seuraavan valan:

   ”Minä lupaan ja vannon, että olen kertonut totuuden, koko totuuden enkä mitään muuta kuin totuuden.”

2. Unionin tuomioistuin voi asianosaisia kuultuaan vapauttaa todistajan valan vannomisesta.

69 artikla Maksuseuraamukset

1. Määräysten mukaisesti kutsutun todistajan on noudatettava kutsua ja saavuttava istuntoon.

2. Jos määräysten mukaisesti kutsuttu todistaja jää ilman laillista syytä saapumatta unionin tuomioistuimeen, unionin tuomioistuin voi määrätä hänelle enintään 5 000 euron maksuseuraamuksen ja määrätä, että todistaja on uudelleen kutsuttava kuultavaksi omalla kustannuksellaan.

3. Sama seuraamus voidaan määrätä todistajalle, joka ilman laillista syytä kieltäytyy todistamasta tai vannomasta valaa.

70 artikla Asiantuntijalausunto

1. Unionin tuomioistuin voi määrätä hankittavaksi asiantuntijalausunnon. Määräyksessä nimetään asiantuntija, määritetään hänen tehtävänsä ja asetetaan määräaika, jossa hänen on annettava lausuntonsa.

2. Kun lausunto on annettu ja se on annettu tiedoksi asianosaisille, unionin tuomioistuin voi määrätä, että asiantuntijaa kuullaan käsittelyssä, johon asianosaiset on kutsuttu. Presidentti voi asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan esittää asiantuntijalle kysymyksiä.

3. Muilla tuomareilla ja julkisasiamiehellä on sama oikeus.

4. Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajat voivat presidentin luvalla esittää asiantuntijalle kysymyksiä.

71 artikla Asiantuntijan vala

1. Lausunnon antamisen jälkeen asiantuntija vannoo seuraavan valan:

   ”Minä vannon, että olen suorittanut tehtäväni tunnollisesti ja puolueettomasti.”

2. Unionin tuomioistuin voi asianosaisia kuultuaan vapauttaa asiantuntijan valan vannomisesta.

72 artikla Todistajan tai asiantuntijan kuulemisen vastustaminen

1. Jos asianosainen vastustaa todistajan tai asiantuntijan kuulemista sillä perusteella, että tämä ei ole tehtävään kykenevä tai sopiva, tai muulla perusteella taikka jos todistaja tai asiantuntija kieltäytyy lausumasta tai valan vannomisesta, unionin tuomioistuin ratkaisee asian.

2. Todistajan tai asiantuntijan kuulemisen vastustamista koskeva väite on esitettävä kirjallisesti kahden viikon kuluessa sen määräyksen tiedoksiannosta, jolla todistaja on kutsuttu tai asiantuntija nimetty, ja väitteen yhteydessä on mainittava vastustamisen perusteet ja niistä esitettävä selvitys.

73 artikla Todistajien ja asiantuntijoiden kulut

1. Kun unionin tuomioistuin määrää kuultavaksi todistajia tai hankittavaksi asiantuntijalausunnon, se voi vaatia, että asianosaisten tai jonkin asianosaisen on suoritettava ennakkomaksu, joka kattaa todistajien ja asiantuntijoiden kuulemisesta aiheutuvat kustannukset.

2. Todistajilla ja asiantuntijoilla on oikeus korvaukseen matka- ja oleskelukuluistaan. Näitä kuluja varten heille voidaan maksaa ennakkoa unionin tuomioistuimen kassasta.

3. Todistajilla on oikeus korvaukseen ansionmenetyksestä ja asiantuntijoilla oikeus palkkioon. Unionin tuomioistuimen kassa maksaa nämä rahamäärät todistajille ja asiantuntijoille heidän täytettyään velvollisuutensa tai tehtävänsä.

74 artikla Pöytäkirja asian selvittämistoimia varten pidetystä istunnosta

1. Kirjaaja laatii pöytäkirjan jokaisesta asian selvittämistoimia varten pidetystä istunnosta. Presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat pöytäkirjan. Pöytäkirja on todistusvoimainen.

2. Todistajien tai asiantuntijoiden kuulemiseksi pidetystä istunnosta laaditun pöytäkirjan allekirjoittaa presidentti tai kuulemisen toimittanut esittelevä tuomari yhdessä kirjaajan kanssa. Ennen allekirjoittamista todistajalle tai asiantuntijalle on varattava tilaisuus tarkastaa pöytäkirjan sisältö ja allekirjoittaa se.

3. Pöytäkirja annetaan tiedoksi asianosaisille.

75 artikla Asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittaminen selvittämistoimien jälkeen

1. Jollei unionin tuomioistuin päätä asettaa asianosaisille määräaikaa kirjallisten huomautusten esittämistä varten, presidentti päättää asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamispäivän asian selvittämistoimien päätyttyä.

2. Jos kirjallisten huomautusten esittämistä varten on asetettu määräaika, presidentti päättää asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamispäivän kyseisen määräajan päätyttyä.

8 luku
Asian käsittelyn suullinen vaihe

76 artikla Istunto asianosaisten kuulemiseksi

1. Mahdollinen perusteltu pyyntö istunnon järjestämisestä asianosaisten kuulemiseksi on tehtävä kolmen viikon kuluessa siitä, kun ilmoitus asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisestä on annettu tiedoksi asianosaisille ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille. Presidentti voi pidentää tätä määräaikaa.

2. Esittelevän tuomarin ehdotuksesta unionin tuomioistuin voi kuitenkin julkisasiamiestä kuultuaan päättää, ettei istuntoa asianosaisten kuulemiseksi pidetä, jos unionin tuomioistuin asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa jätettyihin kirjelmiin tai huomautuksiin perehdyttyään katsoo, että sillä on riittävät tiedot asian ratkaisemiseen.

3. Edellistä kohtaa ei sovelleta, jos perustellun pyynnön istunnon pitämisestä asianosaisten kuulemiseksi on tehnyt perussäännön 23 artiklassa tarkoitettu osapuoli, joka ei ole osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen.

77 artikla Yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi

Jos se on samanlaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä käsiteltävien useiden asioiden välillä ilmenevien samankaltaisuuksien vuoksi mahdollista, unionin tuomioistuin voi päättää pitää näissä asioissa yhteisen istunnon asianosaisten kuulemiseksi.

78 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidettävään istuntoon osallistuminen videoneuvottelun välityksellä

1. Jos kansanterveyteen tai turvallisuuteen liittyvät syyt tai muut painavat syyt estävät asianosaisen tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetun osapuolen oikeudenkäyntiedustajaa osallistumasta istuntosalissa läsnä olevana asianosaisten kuulemiseksi pidettävään istuntoon, hänelle voidaan antaa lupa osallistua istuntoon videoneuvottelun välityksellä. Tätä sääntöä sovelletaan myös pääasian oikeudenkäynnin asianosaisiin, jos näillä on oikeudenkäyntimenettelyä koskevien kansallisten sääntöjen mukaan oikeus esiintyä tuomioistuimessa asianajajaa käyttämättä.

2. Istuntoon osallistumista videoneuvottelun välityksellä koskeva pyyntö on esitettävä erillisellä asiakirjalla heti, kun esteen syy on tiedossa, ja pyynnössä on mainittava täsmällisesti esteen laatu.

3. Presidentti ratkaisee pyynnön mahdollisimman nopeasti.

4. Videoneuvottelun käyttöä ei voida sallia, jos unionin tuomioistuin on tämän työjärjestyksen 79 artiklan nojalla päättänyt, että asia käsitellään yleisön läsnä olematta.

5. Tekniset edellytykset, joiden on täytyttävä, jotta istuntoon osallistuminen videoneuvottelun välityksellä on mahdollista, täsmennetään tämän työjärjestyksen 208 artiklan nojalla annettavissa käytännön ohjeissa asianosaisille.

79 artikla Suljettu käsittely

1. Unionin tuomioistuin voi erityisesti jäsenvaltioiden turvallisuuteen tai alaikäisten lasten suojeluun liittyvistä painavista syistä päättää, että asia käsitellään yleisön läsnä olematta.

2. Jos asia on päätetty käsitellä yleisön läsnä olematta, myös tietojen julkistaminen siitä, mitä käsittelyssä on tapahtunut, on kielletty.

80 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon kulku

1. Presidentti julistaa käsittelyn alkaneeksi ja johtaa sitä sekä huolehtii järjestyksen säilymisestä istunnossa.

2. Ratkaisukokoonpanon jäsenet ja julkisasiamiehet voivat asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon aikana esittää kysymyksiä asianosaisten asiamiehille, avustajille tai asianajajille sekä tämän työjärjestyksen 47 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille tai heidän edustajilleen.

80 a artikla Istuntojen välittäminen nähtäviksi

1. Unionin tuomioistuimen istunnot voidaan välittää nähtäviksi. Istunto välitetään suorana lähetyksenä, jos siinä julistetaan tuomioita tai esitetään ratkaisuehdotuksia, ja jälkilähetyksenä, jos siinä kuullaan perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten lausumat asiassa, joka on jaettu täysistunnolle tai suurelle jaostolle tai poikkeuksellisesti, jos se on asian merkityksen vuoksi perusteltua, jaostolle, jossa asian käsittelyyn osallistuu viisi tuomaria.

2. Jos unionin tuomioistuin aikoo välittää nähtäväksi istunnon asianosaisten kuulemiseksi, kirjaamo ilmoittaa tästä asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille, kun nämä kutsutaan kyseiseen istuntoon.

3. Asianosaisen tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetun osapuolen, joka katsoo, ettei istuntoa, johon se on kutsuttu, tulisi välittää nähtäväksi, on mahdollisimman nopeasti ilmoitettava tästä unionin tuomioistuimelle ja samalla esitettävä yksityiskohtaisesti seikat, joiden vuoksi on perusteltua, ettei istuntoa välitetä nähtäväksi.

4. Presidentti ratkaisee pyynnön mahdollisimman nopeasti kuultuaan ensin esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä.

5. Jos istunto asianosaisten kuulemiseksi on välitetty nähtäväksi, istunnon videotallenne pidetään saatavilla Euroopan unionin tuomioistuimen internetsivustolla enintään yhden kuukauden ajan asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättämisen jälkeen.

6. Jos asianosaisten kuulemiseksi pidettyyn istuntoon osallistunut perussäännön 23 artiklassa tarkoitettu osapuoli katsoo, että istunnon videotallenne tulisi poistaa edellä mainitulta internetsivustolta, kyseisen osapuolen on mahdollisimman nopeasti ilmoitettava tästä unionin tuomioistuimelle ja samalla esitettävä seikat, joiden vuoksi poistaminen on perusteltua.

7. Presidentti ratkaisee pyynnön viipymättä kuultuaan ensin esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä.

8. Unionin tuomioistuin vahvistaa päätöksellään istuntojen nähtäviksi välittämisessä noudatettavat säännöt ja menettelytavat. Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

81 artikla Asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättäminen

Presidentti julkistaa asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon päättyneeksi kuultuaan asianosaisten tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten lausumat.

82 artikla Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittäminen

1. Jos istunto asianosaisten kuulemiseksi on pidetty, julkisasiamiehen ratkaisuehdotus esitetään istunnon päättämisen jälkeen julkisasiamiehen ilmoittamana päivänä.

2. Jollei istuntoa asianosaisten kuulemiseksi ole pidetty, ratkaisuehdotus esitetään julkisasiamiehen ilmoittamana päivänä.

3. Presidentti julistaa asian käsittelyn suullisen vaiheen päättyneeksi julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa.

83 artikla Suullisen vaiheen aloittaminen tai uudelleen aloittaminen

Unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen tai määrätä sen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

84 artikla Pöytäkirja asianosaisten kuulemiseksi pidetystä istunnosta

1. Kirjaaja laatii pöytäkirjan jokaisesta asianosaisten kuulemiseksi pidetystä istunnosta. Presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat pöytäkirjan. Pöytäkirja on todistusvoimainen.

2. Asianosaisilla ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla on oikeus tutustua kirjaamossa kaikkiin pöytäkirjoihin ja saada niistä jäljennös.

85 artikla Istunnon äänite

Presidentti voi asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä oikeuttaa asianosaisen tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetun osapuolen, joka on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen, kuuntelemaan asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon äänitallenteen unionin tuomioistuimen tiloissa sillä kielellä, jota puhuja on istunnossa käyttänyt.

9 luku
Tuomiot ja määräykset

86 artikla Tuomion julistamispäivä

Asianosaisille tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ilmoitetaan tuomion julistamispäivä.

87 artikla Tuomion sisältö

Tuomioon sisältyy

a) maininta siitä, että se on unionin tuomioistuimen antama tuomio
b) maininta ratkaisukokoonpanosta
c) julistamispäivä
d) päätösneuvotteluun osallistuneiden presidentin ja tuomareiden nimet sekä maininta esittelevästä tuomarista
e) julkisasiamiehen nimi
f) kirjaajan nimi
g) tiedot asianosaisista tai asian käsittelyyn osallistuneista perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuista osapuolista
h) asianosaisten oikeudenkäyntiedustajien nimet
i) asianosaisten vaatimukset, jos kyse on kanteesta tai muutoksenhausta
j) asianosaisten kuulemiseksi mahdollisesti pidetyn istunnon päivä
k) maininta siitä, että julkisasiamiestä on kuultu, ja tapauksen mukaan hänen ratkaisuehdotuksensa esittämispäivä
l) yhteenveto asiaa koskevista tosiseikoista
m) perustelut
n) tuomiolauselma, johon tarvittaessa sisältyy oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu.

88 artikla Tuomion julistaminen ja tiedoksianto

1. Tuomio julistetaan julkisessa istunnossa.

2. Presidentti, päätösneuvotteluun osallistuneet tuomarit ja kirjaaja allekirjoittavat tuomion taltion. Jos päätösneuvotteluun osallistunut tuomari ei terveydentilansa tai kuolemansa vuoksi taikka tehtävästään eroamisen tai toimikautensa päättymisen vuoksi enää voi allekirjoittaa taltiota, presidentti vahvistaa, että kyseinen tuomari osallistui päätösneuvotteluun.

3. Tuomion allekirjoitettu taltio varustetaan sinetillä ja talletetaan kirjaamoon. Oikeaksi todistettu jäljennös tuomiosta annetaan tiedoksi jokaiselle asianosaiselle sekä tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ja unionin yleiselle tuomioistuimelle.

89 artikla Määräyksen sisältö

1. Määräykseen sisältyy

   a) maininta siitä, että se on unionin tuomioistuimen antama määräys
   b) maininta ratkaisukokoonpanosta
   c) ratkaisupäivä
   d) maininta oikeudellisesta perustasta asian ratkaisemiselle määräyksellä
   e) presidentin ja tapauksen mukaan päätösneuvotteluun osallistuneiden tuomareiden nimet sekä maininta esittelevästä tuomarista
   f) julkisasiamiehen nimi
   g) kirjaajan nimi
   h) tiedot asianosaisista tai asian käsittelyyn osallistuneista perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuista osapuolista
   i) asianosaisten oikeudenkäyntiedustajien nimet
   j) maininta siitä, että julkisasiamiestä on kuultu
   k) määräysosa, johon tarvittaessa sisältyy oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu.

2. Kun määräyksen on tämän työjärjestyksen mukaan oltava perusteltu, siihen sisältyy lisäksi

   a) asianosaisten vaatimukset, jos kyse on kanteesta tai muutoksenhausta
   b) yhteenveto asiaa koskevista tosiseikoista
   c) perustelut.

90 artikla Määräyksen allekirjoittaminen ja tiedoksianto

Määräyksen taltio, jonka presidentti ja kirjaaja allekirjoittavat, varustetaan sinetillä ja talletetaan kirjaamoon; oikeaksi todistettu jäljennös määräyksestä annetaan tiedoksi jokaiselle asianosaiselle sekä tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ja unionin yleiselle tuomioistuimelle.

91 artikla Tuomioiden ja määräysten sitovuus

1. Tuomio on sitova sen julistamispäivästä alkaen.

2. Määräys on sitova sen tiedoksiantopäivästä alkaen.

92 artikla Julkaiseminen Euroopan unionin virallisessa lehdessä

Unionin tuomioistuimen tuomioista ja määräyksistä, joilla asia on lopullisesti ratkaistu, julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä tiedonanto, johon sisältyy ratkaisun päivä ja tuomiolauselma tai määräysosa.

III osasto
Ennakkoratkaisupyynnöt

1 luku
Yleiset määräykset

93 artikla Soveltamisala

Tämän luvun määräyksiä oikeudenkäyntimenettelystä sovelletaan

a) perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa
b) ennakkoratkaisupyyntöihin, joista voidaan määrätä sopimuksissa, joissa Euroopan unioni tai jäsenvaltiot ovat osapuolina.

93 a artikla Ennakkoratkaisupyyntöjen alustava analyysi

1. Kun ennakkoratkaisupyyntö on tullut vireille unionin tuomioistuimessa, kirjaamo toimittaa sen välittömästi presidentille, varapresidentille ja ensimmäiselle julkisasiamiehelle.

2. Jos presidentti katsoo ennakkoratkaisupyynnön analysoituaan ja varapresidenttiä ja ensimmäistä julkisasiamiestä kuultuaan, että ennakkoratkaisupyyntö koskee yksinomaan yhtä tai useampaa perussäännön 50 b artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua erityisasiaa, hän ilmoittaa tästä kirjaamolle, joka toimittaa välittömästi ennakkoratkaisupyynnön unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamolle. Asian käsittelyä jatketaan tällöin unionin yleisessä tuomioistuimessa siten kuin sen työjärjestyksessä määrätään.

3. Jos presidentti katsoo ennakkoratkaisupyynnön analysoituaan ja varapresidenttiä ja ensimmäistä julkisasiamiestä kuultuaan, että ennakkoratkaisupyyntö tosin koskee yhtä tai useampaa perussäännön 50 b artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua erityisasiaa mutta se koskee myös muita asioita tai siihen liittyy perussäännön 50 b artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja primaarioikeuden, kansainvälisen julkisoikeuden, unionin oikeuden yleisten periaatteiden tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan tulkintaa koskevia itsenäisiä kysymyksiä, presidentti siirtää ennakkoratkaisupyynnön välittömästi unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että ennakkoratkaisupyyntö koskee yksinomaan yhtä tai useampaa perussäännön 50 b artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua erityisasiaa, unionin tuomioistuimen kirjaamo toimittaa ennakkoratkaisupyynnön välittömästi unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamolle ja asian käsittelyä jatketaan unionin yleisessä tuomioistuimessa siten kuin sen työjärjestyksessä määrätään. Päinvastaisessa tapauksessa asian käsittelyä jatketaan unionin tuomioistuimessa siten kuin tässä työjärjestyksessä määrätään.

4. Kun ennakkoratkaisupyyntö on toimitettu unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamolle tämän artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti, unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo ilmoittaa tästä ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle.

94 artikla Ennakkoratkaisupyynnön sisältö

Ennakkoratkaisupyyntöön on sisällytettävä unionin tuomioistuimelle esitettävien ennakkoratkaisukysymysten lisäksi

a) yhteenveto oikeudenkäynnin kohteesta ja asiaa koskevista tosiseikoista, siten kuin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ne todennut, tai ainakin selostus niistä tosiseikoista, joihin kysymykset perustuvat
b) asiassa mahdollisesti sovellettaviksi tulevien kansallisten säännösten sisältö ja tarvittaessa asiaan liittyvä kansallinen oikeuskäytäntö
c) selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä.

95 artikla Tunnistetietojen ja henkilötietojen poistaminen

1. Jos ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on poistanut ennakkoratkaisupyynnöstä tunnistetiedot tai päättänyt poistaa pääasian oikeudenkäyntiin liittyvien luonnollisten henkilöiden tai yhteisöjen tietoja, olkootpa nämä henkilöt tai yhteisöt kyseisessä asiassa asianosaisia tai ulkopuolisia, unionin tuomioistuin noudattaa tätä tunnistetietojen tai tietojen poistamista siinä vireillä olevassa asiassa.

2. Lisäksi unionin tuomioistuin voi ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen pyynnöstä, pääasian oikeudenkäynnin jonkin asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan poistaa ennakkoratkaisupyynnöstä tunnistetiedot tai päättää poistaa pääasian oikeudenkäyntiin liittyvien luonnollisten henkilöiden henkilötietoja, olkootpa nämä henkilöt kyseisessä asiassa asianosaisia tai ulkopuolisia.

96 artikla Osallistuminen ennakkoratkaisumenettelyyn

1. Perussäännön 23 artiklan mukaisesti kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia saavat esittää unionin tuomioistuimelle

   a) pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset
   b) jäsenvaltiot
   c) Euroopan komissio
   d) Euroopan parlamentti, neuvosto ja Euroopan keskuspankki, jos ne katsovat ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen kysymysten koskevan erityisiä intressejään
   e) toimielin, joka on toteuttanut toimen, jonka pätevyys tai tulkinta on riidan kohteena
   f) ETA-sopimuksen muut osapuolet kuin jäsenvaltiot sekä kyseisessä sopimuksessa tarkoitettu EFTAn valvontaviranomainen, kun unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu ennakkoratkaisukysymys kuuluu kyseisen sopimuksen soveltamisalaan
   g) kolmannet valtiot, jotka ovat osapuolina neuvoston tekemässä tiettyä alaa koskevassa sopimuksessa, kun kyseisessä sopimuksessa niin määrätään ja jäsenvaltion tuomioistuin saattaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisukysymyksen, joka kuuluu kyseisen sopimuksen soveltamisalaan.

2. Osallistumatta jättäminen asian käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen ei estä osallistumista asian käsittelyn suulliseen vaiheeseen.

3. Tämän artiklan nojalla jätetyt kirjelmät ja kirjalliset huomautukset julkaistaan Euroopan unionin tuomioistuimen verkkosivustolla sen jälkeen, kun ennakkoratkaisumenettelyn päätteeksi annettu tuomio on julistettu tai sen päätteeksi annettu määräys on annettu tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille, paitsi jos jokin näistä osapuolista vastustaa kirjelmänsä tai huomautustensa julkaisemista. Vastustamisesta, jota ei tarvitse perustella ja josta ei voida nostaa kannetta unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa, on ilmoitettava kirjaamolle erillisellä asiakirjalla viimeistään kolmen kuukauden kuluttua menettelyn päätteeksi annetun tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksiannosta. Tässä tapauksessa verkkosivustolla ilmoitetaan vastustamisesta eikä kyseessä olevaa kirjelmää tai huomautuksia julkaista osittainkaan. Jos osapuoli myöhemmin luopuu vastustamasta kirjelmänsä tai huomautustensa julkaisemista, kirjelmä tai huomautukset julkaistaan verkkosivustolla heti vastustamisesta luopumisen jälkeen. Jos vastustamisesta ilmoitetaan kirjaamolle edellä mainitun määräajan päättymisen jälkeen, kirjelmä tai kirjalliset huomautukset poistetaan verkkosivustolta.

97 artikla Pääasian oikeudenkäynnin asianosaiset

1. Pääasian oikeudenkäynnin asianosaisia ovat ne, jotka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut asianosaisiksi oikeudenkäyntimenettelyä koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti.

2. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa unionin tuomioistuimelle uuden asianosaisen oikeuttamisesta osallistumaan pääasian oikeudenkäyntiin asian käsittelyn ollessa jo vireillä unionin tuomioistuimessa, uuden asianosaisen on tyydyttävä menettelyyn sellaisena kuin se on ilmoituksen ajankohtana. Uuden asianosaisen tietoon saatetaan kaikki ne menettelyn asiakirjat, jotka on jo annettu tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

3. Pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten edustamista ja esiintymistä koskevissa kysymyksissä unionin tuomioistuin ottaa huomioon oikeudenkäyntimenettelyä koskevat säännöt, joita sovelletaan ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa. Jos jonkun oikeudesta toimia pääasian oikeudenkäynnin asianosaisen edustajana tai pääasian oikeudenkäynnin asianosaisen oikeudesta esiintyä ilman oikeudenkäyntiedustajaa on epätietoisuutta, unionin tuomioistuin voi pyytää ennakkoratkaisua pyytävältä tuomioistuimelta tietoja oikeudenkäyntimenettelyyn sovellettavista kansallisista säännöistä.

98 artikla Ennakkoratkaisupyynnön kääntäminen ja tiedoksianto

1. Tässä osastossa tarkoitetut ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi jäsenvaltioille alkuperäisellä kielellä, ja niihin on oheistettu käännös tiedoksiannon vastaanottavan valtion viralliselle kielelle. Jos se on ennakkoratkaisupyynnön pituuden vuoksi aiheellista, käännös korvataan ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmästä tiedoksiannon vastaanottavan valtion viralliselle kielelle tehdyllä käännöksellä, jonka avulla kyseinen jäsenvaltio esittää kannanottonsa. Tiivistelmään sisältyy ennakkoratkaisukysymyksen tai -kysymysten sanamuoto lyhentämättömänä. Tiivistelmässä ilmoitetaan, mikäli ne sisältyvät ennakkoratkaisupyyntöön, muun muassa pääasian oikeudenkäynnin kohde, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten keskeiset perustelut, yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista sekä oikeuskäytäntö ja ne kansallisen oikeuden ja Euroopan unionin oikeuden säännökset, joihin asiassa viitataan.

2. Perussäännön 23 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi ETA-sopimuksen osapuolina oleville muille valtioille kuin jäsenvaltioille sekä EFTAn valvontaviranomaiselle alkuperäisellä kielellä ja niihin oheistetaan ennakkoratkaisupyynnöstä tai tapauksen mukaan sen tiivistelmästä tehty käännös sille 36 artiklassa mainitulle kielelle, jonka tiedoksiannon vastaanottaja on valinnut.

3. Jos kolmannella valtiolla on oikeus osallistua ennakkoratkaisumenettelyyn perussäännön 23 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, ennakkoratkaisupyyntö annetaan sille tiedoksi alkuperäisellä kielellä ja siihen oheistetaan ennakkoratkaisupyynnöstä tai tapauksen mukaan sen tiivistelmästä tehty käännös sille 36 artiklassa mainitulle kielelle, jonka kyseinen kolmas valtio on valinnut.

99 artikla Vastaaminen perustellulla määräyksellä

Jos ennakkoratkaisukysymys on samanlainen kuin kysymys, johon unionin tuomioistuin on jo antanut ratkaisun, tai jos kysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

100 artikla Asian vireilläolo unionin tuomioistuimessa

1. Ennakkoratkaisupyyntö pysyy vireillä unionin tuomioistuimessa, jollei tuomioistuin, joka on saattanut ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, peruuta sitä. Ennakkoratkaisupyynnön peruutus voidaan ottaa huomioon ennen tuomion julistamispäivän tiedoksiantoa perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.
2. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin milloin tahansa todeta, etteivät sen toimivaltaisuuden edellytykset enää täyty.

101 artikla Selvennysten pyytäminen

1. Unionin tuomioistuin voi pyytää julkisasiamiestä kuultuaan ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta selvennyksiä asettamassaan määräajassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä työjärjestyksessä määrättyjä prosessinjohtotoimia ja asian selvittämistoimia.
2. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vastaus pyyntöön annetaan tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

102 artikla Oikeudenkäyntikulut ennakkoratkaisumenettelyssä

Ennakkoratkaisumenettelyn oikeudenkäyntikuluista päättää ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.

103 artikla Tuomioiden ja määräysten korjaaminen

1. Unionin tuomioistuin voi korjata tuomioissa tai määräyksissä olevat kirjoitus- tai laskuvirheet tai muut selvät virheet omasta aloitteestaan tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetun osapuolen pyynnöstä, joka on tehtävä kahden viikon kuluessa tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksiannosta.
2. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.
3. Korjausta koskevan määräyksen taltio liitetään korjatun ratkaisun taltioon. Määräyksestä tehdään merkintä korjatun ratkaisun taltioon.

104 artikla Ennakkoratkaisujen tulkinta

1. Tuomioiden ja määräysten tulkintaa koskevaa tämän työjärjestyksen 158 artiklaa ei sovelleta ennakkoratkaisupyyntöön vastaamiseksi annettuihin ratkaisuihin.

2. Kansallisen tuomioistuimen asiana on harkita, pitääkö se ennakkoratkaisusta saamiaan tietoja riittävinä vai katsooko se, että unionin tuomioistuimelle on esitettävä uusi ennakkoratkaisupyyntö.

2 luku
Nopeutettu ennakkoratkaisumenettely

105 artikla Nopeutettu menettely

1. Unionin tuomioistuimen presidentti voi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan päättää esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään nopeutetussa menettelyssä tämän työjärjestyksen määräyksistä poiketen, jos asian laatu edellyttää, että asia käsitellään ensi tilassa.

2. Presidentti määrää tässä tapauksessa välittömästi istuntopäivän, joka ilmoitetaan perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille samalla, kun ennakkoratkaisupyyntö annetaan niille tiedoksi.

3. Edellisessä kohdassa tarkoitetut osapuolet voivat jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia presidentin asettamassa määräajassa, joka ei saa olla lyhyempi kuin 15 päivää. Presidentti voi kehottaa näitä osapuolia käsittelemään kirjelmissään tai kirjallisissa huomautuksissaan ainoastaan ennakkoratkaisupyyntöön liittyviä olennaisia oikeudellisia näkökohtia.

4. Mahdolliset kirjelmät tai kirjalliset huomautukset saatetaan kaikkien perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tietoon ennen istuntoa.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

106 artikla Oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittaminen

1. Edellisessä artiklassa tarkoitetut oikeudenkäyntiasiakirjat katsotaan jätetyiksi, kun kirjaamoon on toimitettu unionin tuomioistuimen käytettävissä olevalla teknisellä tai sähköisellä tiedonsiirtovälineellä jäljennös asiakirjan allekirjoitetusta alkuperäiskappaleesta ja asiakirjoista, joihin sen tueksi vedotaan, sekä 57 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu liiteluettelo. Asiakirjan alkuperäiskappale ja edellä mainitut liitteet on toimitettava kirjaamoon viipymättä.

2. Edellisessä artiklassa tarkoitetut tiedoksiannot ja ilmoitukset toimitetaan unionin tuomioistuimen vahvistamien edellytysten mukaisesti sähköisesti, jos vastaanottaja on suostunut siihen, että tiedoksiannot toimitetaan hänelle tällä tavalla. Muussa tapauksessa edellä mainitut tiedoksiannot ja ilmoitukset toimitetaan siten, että asiakirjan jäljennös toimitetaan unionin tuomioistuimen ja vastaanottajan käytettävissä olevalla teknisellä tai sähköisellä tiedonsiirtovälineellä.

3 luku
Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

107 artikla Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala

1. Ennakkoratkaisupyyntö, jossa esitetään kysymys tai kysymyksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osastossa tarkoitetuista asioista, voidaan ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti unionin tuomioistuimen omasta aloitteesta käsitellä kiireellisessä menettelyssä tämän työjärjestyksen määräyksistä poiketen.

2. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on selostettava ne oikeudelliset seikat ja tosiseikat, joiden vuoksi asia on kiireellinen ja tämän poikkeuksellisen menettelyn soveltaminen on perusteltua, ja sen on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava ehdottamansa vastaus ennakkoratkaisukysymyksiin.

3. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt pyyntöä kiireellisen menettelyn noudattamisesta mutta asiassa on ilmeisesti sovellettava kyseistä menettelyä, unionin tuomioistuimen presidentti voi pyytää 108 artiklassa tarkoitettua jaostoa tutkimaan, onko ennakkoratkaisupyyntö käsiteltävä mainitussa menettelyssä.

108 artikla Kiireellisyyden ratkaiseminen

1. Nimetty jaosto päättää ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan. Ratkaisukokoonpano määräytyy 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen päivän perusteella, jona asia on jaettu esittelevälle tuomarille, jos ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on pyytänyt kiireellisen menettelyn soveltamista, tai, jos kysymys kiireellisen menettelyn soveltamisesta tutkitaan presidentin pyynnöstä, tämän pyynnön esittämispäivän perusteella.

2. Jos asia liittyy vireillä olevaan asiaan, joka on jaettu sellaiselle esittelevälle tuomarille, joka ei kuulu nimettyyn jaostoon, nimetty jaosto voi ehdottaa unionin tuomioistuimen presidentille, että asia jaetaan kyseiselle esittelevälle tuomarille. Jos asia on siirretty kyseiselle esittelevälle tuomarille, nimettynä jaostona toimii tässä asiassa se viiden tuomarin jaosto, johon tämä tuomari kuuluu. Tällöin sovelletaan 29 artiklan 1 kohtaa.

109 artikla Kiireellisen menettelyn kirjallinen vaihe

1. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt kiireellisen menettelyn soveltamista tai presidentti on pyytänyt nimettyä jaostoa tutkimaan, onko ennakkoratkaisupyyntö käsiteltävä kiireellisessä menettelyssä, kirjaaja huolehtii siitä, että ennakkoratkaisupyyntö annetaan välittömästi tiedoksi pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille, sille jäsenvaltiolle, jossa ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin sijaitsee, Euroopan komissiolle sekä sille toimielimelle, jonka antaman säädöksen pätevyys tai tulkinta on riitautettu.

2. Päätös siitä, käsitelläänkö ennakkoratkaisupyyntö kiireellisessä menettelyssä, annetaan välittömästi tiedoksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle sekä edellisessä kohdassa mainituille asianosaisille, jäsenvaltiolle ja toimielimille. Päätöksessä, jonka mukaan ennakkoratkaisupyyntö käsitellään kiireellisessä menettelyssä, asetetaan määräaika, jossa nämä voivat jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia. Päätöksessä voidaan täsmentää ne oikeudelliset seikat, joita näissä kirjelmissä tai kirjallisissa huomautuksissa on käsiteltävä, ja siinä voidaan määrätä näiden asiakirjojen enimmäispituus.

3. Jos ennakkoratkaisupyynnössä viitataan hallintomenettelyyn tai oikeudenkäyntiin, joka on tapahtunut muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin sijaitsee, unionin tuomioistuin voi kehottaa kyseistä jäsenvaltiota toimittamaan tarpeellisia tarkennuksia kirjallisesti tai istunnossa asianosaisten kuulemiseksi.

4. Välittömästi 1 kohdassa tarkoitetun tiedoksiannon jälkeen ennakkoratkaisupyyntö saatetaan myös niiden perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolien tietoon, jotka eivät olleet tiedoksiannon vastaanottajia, ja päätös siitä, käsitelläänkö ennakkoratkaisupyyntö kiireellisessä menettelyssä, saatetaan samojen osapuolien tietoon välittömästi 2 kohdassa tarkoitetun tiedoksiannon jälkeen.

5. Perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille ilmoitetaan todennäköisestä istuntopäivästä heti, kun se on mahdollista.

6. Jos ennakkoratkaisupyyntöä ei käsitellä kiireellisessä menettelyssä, asian käsittelyä jatketaan perussäännön 23 artiklan määräysten ja asiaa koskevien tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

110 artikla Tiedoksiannot ja ilmoitukset asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päätyttyä

1. Kun ennakkoratkaisupyyntö käsitellään kiireellisessä menettelyssä, ennakkoratkaisupyyntö sekä jätetyt kirjelmät ja kirjalliset huomautukset annetaan tiedoksi perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille muille osapuolille kuin 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille asianosaisille ja osapuolille. Ennakkoratkaisupyyntöön oheistetaan sen tai mahdollisen tiivistelmän käännös 98 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Kirjelmät ja kirjalliset huomautukset annetaan tiedoksi myös 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille asianosaisille ja muille osapuolille.

3. Istuntopäivästä ilmoitetaan perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille edellisissä kohdissa tarkoitettujen tiedoksiantojen yhteydessä.

111 artikla Asian käsittely ilman kirjallista vaihetta

Nimetty jaosto voi äärimmäisen kiireellisissä tapauksissa päättää, että asia käsitellään ilman 109 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kirjallista vaihetta.

112 artikla Pääasian ratkaiseminen

Nimetty jaosto ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

113 artikla Ratkaisukokoonpano

1. Nimetty jaosto voi päättää käsitellä asian kolmen tuomarin kokoonpanossa. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu nimetyn jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka on nimetyn jaoston kokoonpanoa 108 artiklan 1 kohdan mukaisesti määrättäessä nimetty 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä.

2. Nimetty jaosto voi myös pyytää unionin tuomioistuimelta asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon. Kiireellistä menettelyä jatketaan uudessa ratkaisukokoonpanossa tarvittaessa asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamisen jälkeen.

114 artikla Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjojen toimittaminen

Ennakkoratkaisumenettelyn asiakirjat toimitetaan tämän työjärjestyksen 106 artiklan mukaisesti.

4 luku
Siirretyn asian käsittely

114 a artikla Ennakkoratkaisupyyntö, jonka unionin yleinen tuomioistuin on siirtänyt perussäännön 54 artiklan toisen kohdan nojalla

Jos unionin yleinen tuomioistuin katsoo perussäännön 54 artiklan toisen kohdan nojalla, ettei se ole toimivaltainen ratkaisemaan SEUT 267 artiklan mukaisesti esitettyä ennakkoratkaisupyyntöä, se siirtää ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle. Asian käsittelyä jatketaan tällöin unionin tuomioistuimessa tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

114 b artikla Ennakkoratkaisupyyntö, jonka unionin yleinen tuomioistuin on siirtänyt SEUT 256 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan nojalla

1. Jos unionin yleinen tuomioistuin on SEUT 256 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan nojalla siirtänyt unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi ennakkoratkaisupyynnön, jonka edellyttämä periaatepäätös voi vaikuttaa unionin oikeuden yhtenäisyyteen tai johdonmukaisuuteen, kyseinen ennakkoratkaisupyyntö käsitellään joutuisasti.

2. Presidentti nimeää asiaan välittömästi esittelevän tuomarin, ja ensimmäinen julkisasiamies nimeää julkisasiamiehen.

3. Jos asian käsittelyn kirjallinen vaihe on päätetty ennen asian siirtämistä unionin tuomioistuimelle, perussäännön 23 artiklassa tarkoitetut osapuolet voivat esittää täydentäviä kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia ennakkoratkaisupyynnössä esiin tulleesta periaatteellisesta kysymyksestä presidentin asettamassa määräajassa, jonka on oltava vähintään 15 päivää.

4. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian viipymättä kuultuaan tarvittaessa perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten suulliset huomautukset ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen.

5 luku
Oikeusapu

115 artikla Oikeusavun hakeminen

1. Jos pääasian oikeudenkäynnin asianosainen ei kokonaan tai osaksi kykene suorittamaan oikeudenkäynnistä aiheutuvia kuluja, hän voi milloin tahansa hakea oikeusapua.

2. Hakemukseen on liitettävä hakijan taloudellisen aseman arvioimiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat, kuten toimivaltaisen kansallisen viranomaisen todistus hakijan taloudellisesta asemasta.

3. Jos hakija on jo saanut oikeusapua ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, hänen on esitettävä kyseisen tuomioistuimen päätös ja täsmennettävä, mitä oikeusapuna jo myönnetyillä rahamäärillä on korvattu.

116 artikla Oikeusapupäätös

1. Presidentti jakaa oikeusapuhakemuksen heti sen jättämisen jälkeen esittelevälle tuomarille, joka vastaa sen asian valmistelusta, jonka yhteydessä hakemus on tehty.

2. Oikeusavun myöntämisestä kokonaan tai osittain tai sen epäämisestä päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan se kolmen tuomarin jaosto, johon esittelevä tuomari on sijoitettu. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu kyseisen jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi.

3. Jos esittelevä tuomari ei kuulu mihinkään kolmen tuomarin jaostoon, asiasta päättää samojen määräysten mukaisesti se viiden tuomarin jaosto, johon hänet on sijoitettu. Kyseiseen ratkaisukokoonpanoon kuuluu esittelevän tuomarin lisäksi neljä tuomaria, jotka nimetään tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi.

4. Kyseinen ratkaisukokoonpano ratkaisee asian määräyksellä. Jos oikeusapu evätään kokonaan tai osittain, epääminen perustellaan määräyksessä.

117 artikla Oikeusapuna maksettavat rahamäärät

Jos oikeusapu myönnetään, unionin tuomioistuimen kassasta maksetaan hakijan avustamiseen ja edustamiseen unionin tuomioistuimessa liittyvät kulut ratkaisukokoonpanon mahdollisesti vahvistamissa rajoissa. Hakijan tai hänen edustajansa pyynnöstä näitä kuluja varten voidaan maksaa ennakkoa.

118 artikla Oikeusavun lakkaaminen

Oikeusapua koskevan hakemuksen ratkaissut ratkaisukokoonpano voi milloin tahansa omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrätä oikeusavun lakkaamaan, jos sen myöntämiseen johtaneet seikat muuttuvat asian käsittelyn aikana.

IV osasto
Kanteet

1 luku
Asianosaisten edustaminen

119 artikla Velvollisuus käyttää oikeudenkäyntiedustajaa

1. Asianosaisia saa edustaa vain heidän asiamiehensä tai asianajajansa.

2. Asiamiesten ja asianajajien on jätettävä kirjaamoon heidän edustamansa asianosaisen antama virallinen asiakirja tai valtakirja.

3. Asianosaisen avustajana tai edustajana toimivan asianajajan on lisäksi jätettävä kirjaamoon todistus, joka osoittaa hänen kelpoisuutensa esiintyä jonkin jäsenvaltion tai muun ETA-sopimuksen osapuolena olevan valtion tuomioistuimissa.

4. Jollei asiakirjoja ole jätetty, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle kohtuullisen määräajan, jossa ne on toimitettava. Jollei asiakirjoja ole toimitettu asetetussa määräajassa, presidentti ratkaisee esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö kanne tai kirjelmä tutkimatta tämän menettelyvaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi. Presidentti voi siirtää tämän kysymyksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos hän pitää sitä tarpeellisena.

2 luku
Asian käsittelyn kirjallinen vaihe

120 artikla Kannekirjelmän sisältö

Perussäännön 21 artiklassa tarkoitetussa kannekirjelmässä on mainittava

a) kantajan nimi ja kotipaikka
b) sen asianosaisen nimi, jota vastaan kanne nostetaan
c) oikeudenkäynnin kohde sekä perusteet ja perustelut, joihin asiassa vedotaan, ja yhteenveto kyseisistä perusteista
d) kantajan vaatimukset
e) tarvittaessa todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi.

121 artikla Tiedoksiantoja varten mainittavat seikat

1. Kannekirjelmässä on mainittava prosessiosoite, johon asiaa koskevat tiedoksiannot voidaan toimittaa. Lisäksi siinä on mainittava henkilö, joka on oikeutettu vastaanottamaan tiedoksiannot ja suostuu niiden vastaanottamiseen.

2. Kannekirjelmässä voidaan ilmoittaa 1 kohdassa tarkoitetun prosessiosoitteen lisäksi tai sen sijasta, että asianajaja tai asiamies suostuu siihen, että tiedoksiannot toimitetaan hänelle unionin tuomioistuimen ja kyseisen asianajajan tai asiamiehen käytettävissä olevalla teknisellä tai sähköisellä tiedonsiirtovälineellä.

3. Jos kannekirjelmä ei täytä 1 tai 2 kohdassa määrättyjä vaatimuksia, kaikki asiaa koskevat tiedoksiannot ennen puutteen korjaamista toimitetaan tälle asianosaiselle hänen asiamiehelleen tai asianajajalleen osoitetulla kirjatulla kirjeellä. Tällöin tiedoksianto katsotaan 48 artiklasta poiketen asianmukaisesti toimitetuksi, kun lähetys on jätetty kirjattuna postin kuljetettavaksi unionin tuomioistuimen kotipaikassa.

122 artikla Kannekirjelmän liitteet

1. Kannekirjelmään on tarvittaessa liitettävä perussäännön 21 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetut asiakirjat.

2. Jos kanne nostetaan SEUT 273 artiklan nojalla, kannekirjelmään on liitettävä jäljennös asianomaisten jäsenvaltioiden välillä tehdystä välityssopimuksesta.

3. Jos kannekirjelmä ei täytä tämän artiklan 1 tai 2 kohdassa määrättyjä vaatimuksia, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle kohtuullisen määräajan edellä mainittujen asiakirjojen toimittamista varten. Jollei puutteita ole korjattu asetetussa määräajassa, presidentti ratkaisee esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö kanne tutkimatta näiden menettelyvaatimuksien noudattamatta jättämisen vuoksi. Presidentti voi siirtää tämän kysymyksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos hän pitää sitä tarpeellisena.

123 artikla Kanteen tiedoksi antaminen

Kanne annetaan tiedoksi vastaajalle. Edellä 119 artiklan 4 kohdassa ja 122 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tiedoksianto toimitetaan sen jälkeen, kun puute on korjattu taikka presidentti tai unionin tuomioistuin on päättänyt, etteivät kyseisissä artikloissa mainitut menettelyvaatimukset estä kanteen tutkimista.

124 artikla Vastinekirjelmän sisältö

1. Vastaajan on toimitettava vastinekirjelmä kahden kuukauden kuluessa kanteen tiedoksi antamisesta. Vastinekirjelmässä on mainittava

   a) vastaajan nimi ja kotipaikka
   b) perusteet ja perustelut, joihin asiassa vedotaan
   c) vastaajan vaatimukset
   d) tarvittaessa todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi.

2. Vastinekirjelmään sovelletaan 121 artiklaa.

3. Presidentti voi poikkeuksellisesti pidentää 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa vastaajan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

125 artikla Asiakirjojen toimittaminen

Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai Euroopan komissio eivät ole asianosaisina, unionin tuomioistuin toimittaa niille jäljennöksen kannekirjelmästä ja vastinekirjelmästä tai tapauksen mukaan tuomioistuimen toimivallan tai kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevasta väitteestä niiden liiteasiakirjoja lukuun ottamatta, jotta ne voivat todeta, vaaditaanko asiassa SEUT 277 artiklan nojalla, että jotain niiden antamaa säädöstä ei sovelleta.

126 artikla Kantajan vastaus ja vastaajan vastaus

1. Kannetta ja vastinetta voidaan täydentää kantajan vastauksella ja vastaajan siihen antamalla vastauksella.

2. Presidentti vahvistaa määräajat, joissa kyseiset oikeudenkäyntiasiakirjat on toimitettava. Hän voi täsmentää ne seikat, joita kantajan vastauksessa tai vastaajan vastauksessa olisi käsiteltävä.

3 luku
Kanneperusteet ja todisteet

127 artikla Uudet kanneperusteet

1. Asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin.

2. Presidentti voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan asettaa vastapuolelle määräajan uuteen perusteeseen vastaamiseksi, vaikka kysymys tämän perusteen tutkittavaksi ottamisesta ratkaistaisiin myöhemmin.

128 artikla Todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi

1. Asianosaiset voivat vielä kantajan vastauksessa ja vastaajan vastauksessa esittää lausumiensa tueksi uusia todisteita tai pyytää näytön hankkimista. Asianosaisten on tällöin perusteltava, miksei niitä ole esitetty aikaisemmin.

2. Asianosaiset voivat poikkeuksellisesti esittää todisteita tai pyytää näytön hankkimista vielä asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisen jälkeen. Asianosaisten on tällöin perusteltava, miksei niitä ole esitetty aikaisemmin. Presidentti voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan asettaa vastapuolelle määräajan mielipiteen lausumiseen kyseisistä todisteista.

4 luku
Väliintulo

129 artikla Väliintulon tarkoitus ja vaikutukset

1. Väliintulon tarkoituksena voi olla ainoastaan jonkin asianosaisen vaatimusten tukeminen kokonaan tai osittain. Väliintulijalla ei ole asianosaisille kuuluvia menettelyllisiä oikeuksia eikä siten erityisesti oikeutta pyytää istunnon pitämistä.

2. Väliintulo liittyy pääasian oikeudenkäyntiin. Väliintulo raukeaa, jos asia poistetaan unionin tuomioistuimen rekisteristä, kanne peruutetaan, asianosaiset sopivat asian tai kanne jätetään tutkimatta.

3. Väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

4. Väliintulohakemus, joka on esitetty 130 artiklassa tarkoitetun määräajan päätyttyä mutta ennen 60 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua päätöstä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamisesta, voidaan käsitellä. Jos presidentti tällöin hyväksyy väliintulon, väliintulija saa esittää huomautuksensa istunnossa asianosaisten kuulemiseksi, jos sellainen pidetään.

130 artikla Väliintulohakemus

1. Väliintulohakemus on tehtävä kuuden viikon kuluessa 21 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tiedonannon julkaisemisesta.

2. Väliintulohakemuksessa on mainittava

   a) asia
   b) asianosaiset
   c) väliintulijan nimi ja kotipaikka
   d) vaatimukset, joiden tukemiseksi väliintulija tekee väliintulohakemuksensa
   e) selostus seikoista, joihin väliintulo-oikeus perustuu, jos hakemus tehdään perussäännön 40 artiklan toisen tai kolmannen kohdan perusteella.

3. Väliintulijan on käytettävä oikeudenkäyntiedustajaa perussäännön 19 artiklan määräysten mukaisesti.

4. Tämän työjärjestyksen 119, 121 ja 122 artiklaa sovelletaan vastaavasti.

131 artikla Väliintulohakemuksen ratkaiseminen

1. Väliintulohakemus annetaan tiedoksi asianosaisille, jotta nämä voivat esittää mahdolliset kirjalliset tai suulliset huomautuksensa hakemuksen johdosta.

2. Jos hakemus on tehty perussäännön 40 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella, väliintulo hyväksytään presidentin päätöksellä ja väliintulijan tietoon saatetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat, jolleivät asianosaiset ole kymmenen päivän kuluessa 1 kohdassa tarkoitetusta tiedoksiannosta ilmoittaneet sellaisista salassa pidettävistä tai luottamuksellisista asiakirjoista, joiden saattaminen väliintulijan tietoon voisi vahingoittaa asianosaisten etuja. Tässä tapauksessa presidentti ratkaisee väliintulohakemuksen määräyksellä esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, ja väliintulijalle toimitetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat lukuun ottamatta mahdollisia salassa pidettäviä tai luottamuksellisia asiakirjoja, jotka jätetään toimitettavien oikeudenkäyntiasiakirjojen ulkopuolelle.

3. Jos hakemus on tehty perussäännön 40 artiklan toisen kohdan perusteella, presidentti ratkaisee väliintulohakemuksen määräyksellä esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan tai siirtää hakemuksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos väliintulohakemus hyväksytään, väliintulijalle toimitetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat lukuun ottamatta mahdollisia salassa pidettäviä tai luottamuksellisia asiakirjoja, jotka jätetään toimitettavien oikeudenkäyntiasiakirjojen ulkopuolelle.

4. Jos hakemus on tehty perussäännön 40 artiklan kolmannen kohdan perusteella, väliintulo hyväksytään presidentin päätöksellä ja väliintulijan tietoon saatetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat, jolleivät asianosaiset ole esittäneet väliintulohakemuksen johdosta huomautuksia kymmenen päivän kuluessa 1 kohdassa tarkoitetusta tiedoksiannosta tai ilmoittaneet samassa määräajassa sellaisista salassa pidettävistä tai luottamuksellisista asiakirjoista, joiden saattaminen väliintulijan tietoon voisi vahingoittaa asianosaisten etuja. Tässä tapauksessa presidentti ratkaisee väliintulohakemuksen määräyksellä esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, ja väliintulijalle toimitetaan kaikki asianosaisille tiedoksi annetut oikeudenkäyntiasiakirjat lukuun ottamatta mahdollisia salassa pidettäviä tai luottamuksellisia asiakirjoja, jotka jätetään toimitettavien oikeudenkäyntiasiakirjojen ulkopuolelle.

132 artikla Kirjelmien toimittaminen

1. Väliintulija voi toimittaa väliintulokirjelmän yhden kuukauden kuluessa edellisessä artiklassa tarkoitettujen oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamisesta. Presidentti voi pidentää tätä määräaikaa väliintulijan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

2. Väliintulokirjelmässä on mainittava

   a) väliintulijan vaatimukset, joilla tuetaan kokonaan tai osaksi jonkin asianosaisen vaatimuksia
   b) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin väliintulija vetoaa
   c) tarvittaessa todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi.

3. Kun väliintulokirjelmä on jätetty, presidentti vahvistaa tarvittaessa määräajan, jonka kuluessa asianosaiset voivat vastata kirjelmään.

5 luku
Nopeutettu menettely

133 artikla Nopeutetusta menettelystä päättäminen

1. Kantajan tai vastaajan pyynnöstä unionin tuomioistuimen presidentti voi vastapuolta, esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan päättää, että asia käsitellään tämän työjärjestyksen määräyksistä poiketen nopeutetussa menettelyssä, jos asian laatu edellyttää sen käsittelemistä mahdollisimman nopeasti.

2. Pyyntö asian käsittelemisestä nopeutetussa menettelyssä on tehtävä erillisellä asiakirjalla kanteen tai vastineen jättämisen yhteydessä.

3. Presidentti voi poikkeuksellisesti päättää asiasta myös omasta aloitteestaan asianosaisia, esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan.

134 artikla Asian käsittelyn kirjallinen vaihe

1. Nopeutettua menettelyä sovellettaessa kannetta ja vastinetta voidaan täydentää vastauksella ainoastaan, jos presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena.

2. Väliintulija voi toimittaa väliintulokirjelmän vain, jos presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena.

135 artikla Asian käsittelyn suullinen vaihe

1. Presidentti määrää istuntopäivän heti vastinekirjelmän toimittamisen jälkeen tai, jos päätös asian käsittelystä nopeutetussa menettelyssä tehdään vasta vastinekirjelmän toimittamisen jälkeen, heti kyseisen päätöksen tekemisen jälkeen, ja istuntopäivä ilmoitetaan välittömästi asianosaisille. Presidentti voi siirtää istuntopäivää myöhemmäksi, jos asiassa on ryhdyttävä selvittämistoimiin tai siirtäminen on tarpeen prosessinjohtotoimien vuoksi.

2. Asianosaiset saavat asian käsittelyn suullisen vaiheen aikana täydentää perustelujaan ja esittää todisteita tai pyytää näytön hankkimista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 127 ja 128 artiklan soveltamista. Asianosaisten on tällöin perusteltava, miksei niitä ole esitetty aikaisemmin.

136 artikla Pääasian ratkaiseminen

Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

6 luku
Oikeudenkäyntikulut

137 artikla Ratkaisu oikeudenkäyntikuluista

Ratkaisu oikeudenkäyntikuluista annetaan tuomiossa tai määräyksessä, jolla asia lopullisesti ratkaistaan.

138 artikla Pääsäännöt kuluvastuun kohdentumisesta

1. Asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
2. Jos hävinneitä asianosaisia on useita, unionin tuomioistuin ratkaisee, miten kulut on jaettava näiden asianosaisten kesken.
3. Jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että asianosainen vastaa omien kulujensa lisäksi osasta toisen asianosaisen kuluja, jos tämä on perusteltua asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi.

139 artikla Tarpeettomasti tai haitantekona aiheutetut kulut

Unionin tuomioistuin voi velvoittaa myös asian voittaneen asianosaisen korvaamaan vastapuolelle aiheuttamansa kulut, jotka unionin tuomioistuin katsoo aiheutetuiksi tarpeettomasti tai haitantekona.

140 artikla Väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut

1. Jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.
2. Muut ETA-sopimuksen osapuolina olevat valtiot kuin jäsenvaltiot sekä EFTAn valvontaviranomainen, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat samoin omista oikeudenkäyntikuluistaan.
3. Unionin tuomioistuin voi määrätä, että muu kuin edellisissä kohdissa mainittu väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

141 artikla Oikeudenkäyntikulut kanteen peruuttamisen yhteydessä

1. Asianosainen, joka peruuttaa kanteensa, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli sitä vaatii peruuttamista koskevissa huomautuksissaan.

2. Kanteensa peruuttavan asianosaisen pyynnöstä vastapuoli velvoitetaan kuitenkin korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos se vastapuolen menettelyn vuoksi katsotaan kohtuulliseksi.

3. Jos asianosaiset sopivat oikeudenkäyntikuluista, ratkaisu oikeudenkäyntikuluista tehdään sopimuksen mukaisesti.

4. Jollei oikeudenkäyntikulujen korvaamista vaadita, kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

142 artikla Oikeudenkäyntikulut lausunnon antamisen rauetessa

Jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa, unionin tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan.

143 artikla Oikeudenkäyntimaksut

Asian käsittely unionin tuomioistuimessa on maksutonta, jollei seuraavista määräyksistä muuta johdu:

a) jos unionin tuomioistuimelle on aiheutunut kustannuksia, jotka olisi voitu välttää, se voi julkisasiamiestä kuultuaan velvoittaa kustannukset aiheuttaneen asianosaisen korvaamaan ne
b) jos asianosaisen pyynnöstä on otettu jäljennöksiä tai tehty käännöksiä, joista kirjaaja katsoo aiheutuneen ylimääräisiä kustannuksia, tämän asianosaisen on korvattava ne 22 artiklassa tarkoitetun kirjaamon hinnaston mukaisesti.

144 artikla Korvattavat kulut

Korvattavia oikeudenkäyntikuluja ovat edellisen artiklan määräysten soveltamista rajoittamatta

a) todistajille ja asiantuntijoille tämän työjärjestyksen 73 artiklan mukaisesti maksettavat rahamäärät
b) asianosaisille asian käsittelystä aiheutuneet välttämättömät kustannukset, erityisesti matka- ja oleskelukulut sekä asiamiehen, avustajan tai asianajajan palkkio.

145 artikla Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva riita

1. Jos oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta syntyy riita, asian ratkaisee määräyksellä asianosaisen pyynnöstä, vastapuolen esitettyä huomautuksensa ja julkisasiamiestä kuultuaan, se kolmen tuomarin jaosto, johon asian käsittelyyn osallistunut esittelevä tuomari on sijoitettu. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu kyseisen jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa riidan jaoston käsiteltäväksi.

2. Jos esittelevä tuomari ei kuulu mihinkään kolmen tuomarin jaostoon, asiasta päättää samojen edellytysten mukaisesti se viiden tuomarin jaosto, johon hänet on sijoitettu. Ratkaisukokoonpanoon kuuluu esittelevän tuomarin lisäksi neljä tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa riidan jaoston käsiteltäväksi.

3. Asianosaiset voivat täytäntöönpanoa varten pyytää oikeaksi todistetun jäljennöksen määräyksestä.

146 artikla Maksujen suorittaminen

1. Unionin tuomioistuimen kassa ja sen velalliset suorittavat maksunsa euroina.

2. Jos korvattavat kulut ovat aiheutuneet muuna valuuttana kuin euroina tai jos korvauksen perusteena olevat toimenpiteet on toteutettu maassa, jonka valuutta ei ole euro, rahamäärien muuntamisessa noudatetaan Euroopan keskuspankin viitekurssia maksupäivänä.

7 luku
Sovinto, kanteen peruuttaminen, lausunnon antamisen raukeaminen ja oikeudenkäyntiväitteet

147 artikla Sovinto

1. Jos asianosaiset tekevät asiassa sovinnon ennen unionin tuomioistuimen ratkaisun antamista ja ilmoittavat unionin tuomioistuimelle luopuvansa kaikista vaatimuksistaan, presidentti määrää asian poistettavaksi rekisteristä ja tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista 141 artiklan mukaisesti ottaen huomioon asianosaisten tätä koskevat mahdolliset ehdotukset.

2. Tätä määräystä ei sovelleta SEUT 263 ja SEUT 265 artiklassa tarkoitettuihin kanteisiin.

148 artikla Kanteen peruuttaminen

Jos kantaja ilmoittaa unionin tuomioistuimelle kirjallisesti tai istunnossa peruuttavansa kanteensa, presidentti määrää asian poistettavaksi rekisteristä ja tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista 141 artiklan mukaisesti.

149 artikla Lausunnon antamisen raukeaminen

Jos unionin tuomioistuin toteaa, että kanne on menettänyt tarkoituksensa eikä lausunnon antamiseen ole enää aihetta, unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan esittelevän tuomarin ehdotuksesta sekä asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa ratkaista asian perustellulla määräyksellä. Unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

150 artikla Ehdottoman prosessinedellytyksen puuttuminen

Unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan esittelevän tuomarin ehdotuksesta sekä asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa ratkaista perustellulla määräyksellä, onko kanne jätettävä tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen vuoksi.

151 artikla Oikeudenkäyntiväitteet

1. Asianosaisen, joka pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan pääasian käsittelyä aloittamatta oikeudenkäyntiväitteen tai muun oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvän seikan, on esitettävä hakemuksensa erillisellä asiakirjalla.
2. Hakemuksessa on esitettävä ne perusteet ja perustelut, joihin vedotaan, sekä vaatimukset, ja siihen on liitettävä asiakirjat, joihin hakemuksen tueksi vedotaan.
3. Heti hakemuksen toimittamisen jälkeen presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjallisesti perusteensa ja vaatimuksensa.
4. Jollei unionin tuomioistuin toisin päätä, hakemus käsitellään sen jälkeen suullisessa menettelyssä.
5. Julkisasiamiestä kuultuaan unionin tuomioistuin ratkaisee hakemuksen mahdollisimman nopeasti tai, jos se on erityisestä syystä aiheellista, lykkää sen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä.
6. Jos unionin tuomioistuin hylkää hakemuksen tai lykkää sen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä, presidentti asettaa uudet määräajat asian käsittelyn jatkamiseksi.

8 luku
Yksipuolinen tuomio

152 artikla Yksipuolinen tuomio

1. Jos asianmukaisesti haastettu vastaaja ei vastaa kanteeseen menettelyvaatimuksia ja määräaikaa koskevien määräysten mukaisesti, kantaja voi vaatia, että unionin tuomioistuin hyväksyy hänen vaatimuksensa yksipuolisella tuomiolla.

2. Vaatimus annetaan tiedoksi vastaajalle. Unionin tuomioistuin voi pyynnöstä päättää aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen.

3. Ennen yksipuolisen tuomion antamista unionin tuomioistuin tutkii julkisasiamiestä kuultuaan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset ja tarkastaa, onko menettelyvaatimukset täytetty asianmukaisesti ja ovatko kantajan vaatimukset ilmeisesti perusteltuja. Unionin tuomioistuin voi toteuttaa prosessinjohtotoimia tai määrätä asian selvittämistoimia.

4. Yksipuolinen tuomio on täytäntöönpanokelpoinen. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin määrätä täytäntöönpanon lykättäväksi siihen asti, kunnes se on ratkaissut 156 artiklan mukaisesti tehdyn takaisinsaantihakemuksen, tai määrätä täytäntöönpanon edellytykseksi vakuuden, jonka suuruus ja muut ehdot vahvistetaan olosuhteet huomioon ottaen; vakuus palautetaan, jos takaisinsaantihakemusta ei tehdä tai se hylätään.

9 luku
Annettuun tuomioon tai määräykseen kohdistuvat pyynnöt ja hakemukset

153 artikla Toimivaltainen ratkaisukokoonpano

1. Tässä luvussa tarkoitetut pyynnöt ja hakemukset, 159 artiklassa tarkoitettuja pyyntöjä lukuun ottamatta, jaetaan esittelevälle tuomarille, joka on vastannut sen asian valmistelusta, johon pyyntö tai hakemus liittyy, ja ne annetaan sen ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi, joka on ratkaissut kyseisen asian.

2. Jos esittelevä tuomari on estynyt, unionin tuomioistuimen presidentti jakaa tässä luvussa tarkoitetun pyynnön tai hakemuksen jollekin niistä tuomareista, jotka kuuluivat ratkaisukokoonpanoon, joka on ratkaissut asian, jota pyyntö tai hakemus koskee.

3. Jos perussäännön 17 artiklassa määrättyä päätösvaltaista jäsenmäärää ei enää ole muutoin saatavilla, unionin tuomioistuin antaa pyynnön tai hakemuksen esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan uuden ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi.

154 artikla Virheen korjaaminen

1. Unionin tuomioistuin voi korjata kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun selvän virheen omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä, joka on tehtävä kahden viikon kuluessa tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksi antamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioiden ja määräysten tulkintaa koskevien määräysten soveltamista.

2. Jos korjauspyyntö koskee tuomiolauselmaa tai määräysosaa tai niiden kannalta välttämätöntä perustelujen osaa, asianosaiset voivat kirjaajan heille antaman asianmukaisen ilmoituksen jälkeen esittää kirjallisia huomautuksia presidentin asettamassa määräajassa.

3. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan.

4. Korjausta koskevan määräyksen taltio liitetään korjatun ratkaisun taltioon. Määräyksestä tehdään merkintä korjatun ratkaisun taltioon.

155 artikla Ratkaisun täydentäminen

1. Jos unionin tuomioistuin on jättänyt lausumatta tietystä vaatimuksesta tai oikeudenkäyntikuluista, asianosaisen on siihen vedotakseen saatettava asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi hakemuksella, joka on tehtävä kuukauden kuluessa ratkaisun tiedoksi antamisesta.

2. Hakemus annetaan tiedoksi vastapuolelle, ja presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

3. Huomautusten esittämisen jälkeen unionin tuomioistuin ratkaisee julkisasiamiestä kuultuaan samanaikaisesti, otetaanko hakemus tutkittavaksi ja hyväksytäänkö se.

156 artikla Takaisinsaanti

1. Yksipuoliseen tuomioon saa hakea takaisinsaantia perussäännön 41 artiklan mukaisesti.

2. Takaisinsaantia on haettava yhden kuukauden kuluessa yksipuolisen tuomion tiedoksi antamisesta, ja hakemus on tehtävä tämän työjärjestyksen 120–122 artiklassa määrättyjen muotovaatimusten mukaisesti.

3. Kun takaisinsaantihakemus on annettu tiedoksi, presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa vastapuoli voi esittää kirjalliset huomautuksensa.

4. Asian käsittelyä jatketaan tämän työjärjestyksen 59–92 artiklan mukaisesti.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian tuomiolla, johon ei saa hakea takaisinsaantia.

6. Tuomion taltio liitetään yksipuolisen tuomion taltioon. Takaisinsaantihakemuksen johdosta annetusta tuomiosta tehdään merkintä yksipuolisen tuomion taltioon.

157 artikla Kolmannen osapuolen kantelu

1. Perussäännön 42 artiklan nojalla tehtyyn kolmannen osapuolen kanteluun, jossa vaaditaan asian käsittelemistä uudelleen, sovelletaan tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräyksiä. Kantelukirjelmässä on lisäksi mainittava

   a) tuomio tai määräys, josta kannellaan
   b) millä tavoin ratkaisu, josta kannellaan, loukkaa kantelijan oikeuksia
   c) syyt, joiden vuoksi kantelija ei ole voinut osallistua asian käsittelyyn.

2. Kantelu on tehtävä kaikkia oikeudenkäynnin asianosaisia vastaan.

3. Kantelu on tehtävä kahden kuukauden kuluessa ratkaisun julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

4. Kantelun kohteena olevan ratkaisun täytäntöönpano voidaan kantelijan vaatimuksesta määrätä lykättäväksi. Tällöin sovelletaan tämän osaston 10 luvun määräyksiä.

5. Kantelun kohteena olevaa ratkaisua muutetaan siltä osin kuin kantelu hyväksytään.

6. Kolmannen osapuolen kantelun johdosta annetun tuomion taltio liitetään kantelun kohteena olevan ratkaisun taltioon. Kantelun johdosta annetusta tuomiosta tehdään merkintä kantelun kohteena olevan ratkaisun taltioon.

158 artikla Ratkaisujen tulkinta

1. Jos tuomio tai määräys on epäselvä sisällykseltään tai ulottuvuudeltaan, perussäännön 43 artiklan mukaan unionin tuomioistuin tulkitsee sitä sellaisen asianosaisen tai unionin toimielimen pyynnöstä, joka osoittaa sen koskevan etuaan.

2. Tulkintaa koskeva pyyntö on tehtävä kahden vuoden kuluessa tuomion julistamisesta tai määräyksen tiedoksi antamisesta.

3. Tulkintaa koskeva pyyntö on tehtävä tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräysten mukaisesti. Siinä on lisäksi mainittava

   a) ratkaisu, jota pyyntö koskee
   b) ne ratkaisun osat, joiden tulkintaa pyydetään.

4. Pyyntö on tehtävä kaikkia niitä asianosaisia vastaan, joita tulkintapyynnön kohteena oleva ratkaisu koskee.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian varattuaan asianosaisille tilaisuuden esittää huomautuksensa ja kuultuaan julkisasiamiestä.

6. Tulkintaratkaisun taltio liitetään tulkitun ratkaisun taltioon. Tulkintaratkaisusta tehdään merkintä tulkitun ratkaisun taltioon.

159 artikla Tuomion tai määräyksen purkaminen

1. Unionin tuomioistuimen ratkaisun purkamista saadaan perussäännön 44 artiklan mukaisesti hakea vain, jos tietoon tulee merkitykseltään ratkaiseva tosiseikka, joka ei ole ollut unionin tuomioistuimen eikä purkamista hakevan asianosaisen tiedossa ennen tuomion julistamista tai määräyksen tiedoksi antamista.

2. Purkamista on haettava kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona hakija sai tiedon purkamista koskevan hakemuksen perusteena olevasta tosiseikasta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussäännön 44 artiklan kolmannessa kohdassa määrätyn kymmenen vuoden määräajan soveltamista.

3. Purkamista koskevaan hakemukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräyksiä. Hakemuksessa on lisäksi mainittava

   a) tuomio tai määräys, jonka purkamista haetaan
   b) miltä osin ratkaisun purkamista haetaan
   c) hakemuksen perusteena olevat tosiseikat
   d) todisteet sellaisten tosiseikkojen olemassaolosta, joiden vuoksi ratkaisu on syytä purkaa, ja 2 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen noudattamisesta.

4. Purkamista koskeva hakemus on tehtävä kaikkia niitä vastaan, jotka ovat asianosaisina ratkaisussa, jonka purkamista haetaan.

5. Unionin tuomioistuin ratkaisee julkisasiamiestä kuultuaan ja asianosaisten kirjalliset huomautukset vastaanotettuaan määräyksellä, otetaanko hakemus tutkittavaksi, mutta tämä määräys ei vaikuta pääasiassa annettavaan ratkaisuun.

6. Jos unionin tuomioistuin päättää ottaa hakemuksen tutkittavaksi, se jatkaa pääasian käsittelyä ja ratkaisee asian tuomiolla tämän työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

7. Tuomion, jolla ratkaisu on purettu, taltio liitetään puretun ratkaisun taltioon. Purkamista koskevasta tuomiosta tehdään merkintä puretun ratkaisun taltioon.

159 a artikla Pyynnöt ja hakemukset, joiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai jotka ovat selvästi perusteettomia

Jos tässä luvussa tarkoitetun pyynnön tai hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat kokonaan tai osittain taikka pyyntö tai hakemus on kokonaan tai osittain selvästi perusteeton, unionin tuomioistuin voi esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa hylätä sen perustellulla määräyksellä kokonaan tai osittain.

10 luku
Täytäntöönpanon lykkääminen ja muut välitoimet

160 artikla Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva hakemus

1. Hakemus toimielimen toteuttaman toimen täytäntöönpanon lykkäämiseksi SEUT 278 ja SEA 157 artiklan mukaisesti otetaan tutkittavaksi ainoastaan, jos hakija on nostanut tästä toimesta kanteen unionin tuomioistuimessa.

2. SEUT 279 artiklan mukaisia muita välitoimia koskeva hakemus otetaan tutkittavaksi ainoastaan, jos sen on tehnyt unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian asianosainen ja jos se liittyy tähän asiaan.

3. Edellisissä kohdissa tarkoitetuissa hakemuksissa on ilmoitettava oikeudenkäynnin kohde ja seikat, joiden vuoksi asia on kiireellinen, sekä ne tosiseikat ja oikeudelliset perusteet, joiden vuoksi haetun välitoimen määrääminen on ilmeisesti perusteltua.

4. Hakemus on tehtävä erillisellä asiakirjalla noudattaen tämän työjärjestyksen 120–122 artiklan määräyksiä.

5. Hakemus annetaan tiedoksi vastapuolelle, joka voi esittää kirjallisia tai suullisia huomautuksia presidentin asettamassa lyhyessä määräajassa.

6. Presidentti harkitsee, onko tarpeen määrätä asian selvittämistoimia.

7. Presidentti voi hyväksyä hakemuksen jo ennen kuin vastapuoli on esittänyt huomautuksensa. Tällöin välitoimea voidaan myöhemmin muuttaa tai se voidaan peruuttaa myös unionin tuomioistuimen aloitteesta.

161 artikla Hakemuksen ratkaiseminen

1. Presidentti ratkaisee hakemuksen itse tai siirtää sen välittömästi unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

2. Jos presidentti on estynyt, sovelletaan tämän työjärjestyksen 10 ja 13 artiklan määräyksiä.

3. Jos hakemus on siirretty unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, unionin tuomioistuin ratkaisee sen julkisasiamiestä kuultuaan välittömästi.

162 artikla Täytäntöönpanon lykkäämistä tai välitoimia koskeva määräys

1. Hakemus ratkaistaan perustellulla määräyksellä, johon ei saa hakea muutosta. Määräys annetaan välittömästi tiedoksi asianosaisille.

2. Määräyksen täytäntöönpanon edellytyksenä voidaan vaatia, että hakija asettaa vakuuden, jonka suuruus ja muut ehdot vahvistetaan olosuhteet huomioon ottaen.

3. Määräyksessä voidaan vahvistaa päivä, jona välitoimen voimassaolo päättyy. Muussa tapauksessa välitoimen voimassaolo päättyy, kun tuomio, jolla asia lopullisesti ratkaistaan, julistetaan.

4. Määräys on väliaikainen, eikä se millään tavoin vaikuta unionin tuomioistuimen ratkaisuun pääasiassa.

163 artikla Olosuhteiden muuttuminen

Asianosaisen hakemuksesta määräystä voidaan milloin tahansa muuttaa tai se voidaan peruuttaa olosuhteiden muuttumisen vuoksi.

164 artikla Uusi hakemus

Välitoimea koskevan hakemuksen hylkääminen ei estä sen tehnyttä asianosaista tekemästä uutta hakemusta, joka perustuu uusiin tosiseikkoihin.

165 artikla SEUT 280, SEUT 299 tai SEA 164 artiklan mukaisesti tehty hakemus

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan unionin tuomioistuimen ratkaisun taikka neuvoston, Euroopan komission tai Euroopan keskuspankin toimen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevaan hakemukseen, joka on tehty SEUT 280, SEUT 299 tai SEA 164 artiklan mukaisesti.

2. Määräyksessä, jolla hakemus hyväksytään, vahvistetaan tarvittaessa päivä, jona välitoimen voimassaolo päättyy.

166 artikla SEA 81 artiklan mukaisesti tehty pyyntö

1. SEA 81 artiklan kolmannessa ja neljännessä kohdassa tarkoitetussa pyynnössä on mainittava

   a) valvontaan määrättyjen henkilöiden ja yritysten nimi ja kotipaikka
   b) valvonnan kohde ja tarkoitus.

2. Presidentti ratkaisee asian määräyksellä. Tällöin sovelletaan tämän työjärjestyksen 162 artiklan määräyksiä.

3. Jos presidentti on estynyt, sovelletaan tämän työjärjestyksen 10 ja 13 artiklaa.

V osasto
Muutoksenhaku unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuihin

1 luku
Valituksen muoto, sisältö ja vaatimukset

167 artikla Valituksen tekeminen

1. Valitus tehdään jättämällä valituskirjelmä unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon. Jos valituskirjelmä on jätetty unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon, se toimitetaan välittömästi unionin tuomioistuimen kirjaamoon.

2. Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo toimittaa heti valituksen tekemisestä tiedon saatuaan unionin tuomioistuimen kirjaamoon ensimmäisen oikeusasteen oikeudenkäyntiasiakirjat ja tilanteen mukaan valituslautakunnassa käydyn menettelyn asiakirjat, jotka on toimitettu unionin yleiselle tuomioistuimelle niiden sen työjärjestyksen määräysten mukaisesti, joilla säännellään oikeudenkäyntiä immateriaalioikeuksia koskevissa asioissa.

168 artikla Valituskirjelmän sisältö

1. Valituskirjelmässä on mainittava

   a) valittajan nimi ja kotipaikka
   b) unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu, josta valitetaan
   c) unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian muut asianosaiset
   d) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan, sekä yhteenveto perusteista
   e) valittajan vaatimukset.

2. Muutoksenhakumenettelyssä sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklaa sekä 122 artiklan 1 kohtaa.

3. Valituskirjelmässä on mainittava päivä, jona ratkaisu, josta valitetaan, on annettu tiedoksi valittajalle.

4. Jos valituskirjelmä ei täytä tämän artiklan 1–3 kohdassa määrättyjä vaatimuksia, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle kohtuullisen määräajan valituskirjelmässä olevien puutteiden korjaamista varten. Jollei puutteita ole korjattu asetetussa määräajassa, presidentti ratkaisee esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö valitus tutkimatta näiden menettelyvaatimuksien noudattamatta jättämisen vuoksi. Presidentti voi siirtää tämän kysymyksen unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos hän pitää sitä tarpeellisena.

169 artikla Valituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut

1. Valituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun tuomiolauselmaan tai määräysosaan sisältyvän lopputuloksen kumoamista kokonaan tai osittain.

2. Oikeudellisissa perusteluissa ja perusteissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan.

170 artikla Valituksen hyväksymisen seurauksia koskevat vaatimukset

1. Muutoksenhaussa voidaan vaatia valituksen hyväksymisen seuraukseksi ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten hyväksymistä kokonaan tai osittain, mutta ei esittää uusia vaatimuksia. Muutoksenhaussa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli unionin yleisessä tuomioistuimessa.

2. Jos valittaja vaatii, että valituksen kohteena olevan ratkaisun kumoamisen johdosta asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, valittajan on selostettava, miksi asia ei ole ratkaisukelpoinen unionin tuomioistuimessa.

1 a luku
Valituslupa perussäännön 58 a artiklassa tarkoitetuissa muutoksenhakuasioissa

170 a artikla Valituslupahakemus

1. Perussäännön 58 a artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa tarkoitetuissa asioissa valittajan on liitettävä valituskirjelmäänsä valituslupahakemus, jossa valittajan on selostettava valituksen kohteena oleva unionin oikeuden yhtenäisyyden, johdonmukaisuuden tai kehityksen kannalta tärkeä kysymys ja johon on sisällytettävä kaikki unionin tuomioistuimen tarvitsemat tiedot valituslupahakemuksen ratkaisemiseksi. Jollei valituslupahakemusta ole tehty, unionin tuomioistuimen varapresidentti päättää, että valitus jätetään tutkimatta.

2. Valituslupahakemuksen pituus saa olla enintään seitsemän sivua, jotka on laadittava noudattaen kaikkia menettelymääräyksiä, jotka sisältyvät tämän työjärjestyksen nojalla annettuihin käytännön ohjeisiin asianosaisille unionin tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa.

3. Jos valituslupahakemus ei täytä edellisessä kohdassa mainittuja vaatimuksia, kirjaaja asettaa valittajalle lyhyen määräajan hakemuksessa olevien puutteiden korjaamista varten. Jollei puutteita ole korjattu asetetussa määräajassa, unionin tuomioistuimen varapresidentti päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan, jätetäänkö valitus tutkimatta tämän menettelyvaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi.

170 b artikla Valituslupahakemuksen ratkaiseminen

1. Unionin tuomioistuin ratkaisee valituslupahakemuksen viipymättä.

2. Valituslupahakemuksen ratkaisee esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan tätä varten erityisesti perustettu jaosto, jonka puheenjohtajana on unionin tuomioistuimen varapresidentti ja johon kuuluvat lisäksi esittelevä tuomari ja sen kolmen tuomarin jaoston puheenjohtaja, johon esittelevä tuomari oli sijoitettu sinä päivänä, jona hänet nimettiin esitteleväksi tuomariksi.

3. Valituslupahakemus ratkaistaan perustellulla määräyksellä.

4. Jos valituslupa myönnetään perussäännön 58 a artiklan kolmannessa kohdassa mainituin perustein kokonaan tai osittain, asian käsittelyä jatketaan tämän työjärjestyksen 171–190 a artiklan mukaisesti. Edellisessä kohdassa tarkoitettu määräys ja valituskirjelmä annetaan tiedoksi unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosaisille ja, jos valituslupa on myönnetty osittain, määräyksessä täsmennetään ne valitusperusteet tai valituksen osat, joihin vastauskirjelmän on kohdistuttava.

5. Kirjaaja ilmoittaa valitusluvan myöntämisestä välittömästi unionin yleiselle tuomioistuimelle sekä tämän lisäksi jäsenvaltioille, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan komissiolle silloin, kun nämä eivät ole olleet asianosaisina unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyssä asiassa.

2 luku
Vastine, valittajan vastaus ja vastineen antajan vastaus

171 artikla Valituksen tiedoksi antaminen

1. Valitus annetaan tiedoksi unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian muille asianosaisille.

2. Tämän työjärjestyksen 168 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tiedoksianto toimitetaan sen jälkeen, kun puute on korjattu taikka presidentti tai unionin tuomioistuin on päättänyt, etteivät kyseisessä artiklassa mainitut menettelyvaatimukset estä valituksen tutkimista.

172 artikla Oikeus vastineen jättämiseen

Unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian asianosainen, jonka etujen mukaista on, että valitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta, voi toimittaa vastineen kahden kuukauden kuluessa valituksen tiedoksi antamisesta. Tätä määräaikaa ei voida pidentää.

173 artikla Vastinekirjelmän sisältö

1. Vastinekirjelmässä on mainittava

   a) vastineen antajan nimi ja kotipaikka
   b) päivä, jona valitus on annettu tiedoksi vastineen antajalle
   c) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan
   d) vaatimukset.

2. Vastineeseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklaa.

174 artikla Vastineessa esitettävät vaatimukset

Vastineessa voidaan vaatia valituksen hyväksymistä, hylkäämistä tai tutkimatta jättämistä kokonaan tai osittain.

175 artikla Valittajan vastaus ja vastineen antajan vastaus

1. Valitusta ja siihen annettua vastinetta voidaan täydentää valittajan vastauksella ja vastineen antajan vastauksella vain, jos valittaja on seitsemän päivän kuluessa vastineen tiedoksi antamisesta esittänyt siitä asianmukaisesti perustellun pyynnön ja presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena erityisesti siksi, että valittaja saa tilaisuuden ottaa kantaa oikeudenkäyntiväitteeseen tai sellaisiin uusiin seikkoihin, joihin vastineessa on vedottu.

2. Presidentti asettaa määräajan, jossa valittajan vastaus on toimitettava, ja sen tiedoksi antamisen yhteydessä määräajan, jossa vastineen antajan vastaus on toimitettava. Presidentti voi rajoittaa näiden kirjelmien sivumäärää ja niissä käsiteltäviä asioita.

3 luku
Liitännäisvalituksen muoto, sisältö ja vaatimukset

176 artikla Liitännäisvalitus

1. Tämän työjärjestyksen 172 artiklassa tarkoitetut asianosaiset voivat tehdä liitännäisvalituksen samassa määräajassa, jossa vastine valitukseen on toimitettava.

2. Liitännäisvalitus on tehtävä eri asiakirjassa kuin vastine valitukseen.

177 artikla Liitännäisvalituskirjelmän sisältö

1. Liitännäisvalituskirjelmässä on mainittava

   a) liitännäisvalituksen tekijän nimi ja kotipaikka
   b) päivä, jona valitus on annettu tiedoksi liitännäisvalituksen tekijälle
   c) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan
   d) vaatimukset.

2. Liitännäisvalitukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklaa sekä 122 artiklan 1 ja 3 kohtaa.

178 artikla Liitännäisvalituksessa esitettävät vaatimukset, oikeudelliset perusteet ja perustelut

1. Liitännäisvalituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun kumoamista kokonaan tai osittain.

2. Liitännäisvalituksessa voidaan myös vaatia unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä tehdyn nimenomaisen ratkaisun tai välillisesti ilmenevän ratkaisun kumoamista.

3. Oikeudellisissa perusteissa ja perusteluissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan. Niiden on oltava eri perusteita ja perusteluja kuin ne, joihin vedotaan valitukseen annetussa vastineessa.

4 luku
Kirjelmät liitännäisvalituksen johdosta

179 artikla Vastine liitännäisvalitukseen

Liitännäisvalituksen tekemisen jälkeen valittaja tai unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn asian muu asianosainen, jonka etujen mukaista on, että liitännäisvalitus hyväksytään, hylätään tai jätetään tutkimatta, voi toimittaa kahden kuukauden kuluessa liitännäisvalituksen tiedoksi antamisesta vastineen, jossa käsitellään vain niitä oikeudellisia perusteita, joihin liitännäisvalituksessa vedotaan. Tätä määräaikaa ei voida pidentää.

180 artikla Liitännäisvalituksen tekijän vastaus ja vastineen antajan vastaus

1. Liitännäisvalitusta ja siihen annettua vastinetta voidaan täydentää liitännäisvalituksen tekijän vastauksella ja vastineen antajan vastauksella vain, jos liitännäisvalituksen tekijä on seitsemän päivän kuluessa vastineen tiedoksi antamisesta esittänyt siitä asianmukaisesti perustellun pyynnön ja presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena erityisesti siksi, että liitännäisvalituksen tekijä saa tilaisuuden ottaa kantaa oikeudenkäyntiväitteeseen tai sellaisiin uusiin seikkoihin, joihin vastineessa on vedottu.

2. Presidentti asettaa määräajan, jossa liitännäisvalituksen tekijän vastaus on toimitettava, ja sen tiedoksi antamisen yhteydessä määräajan, jossa vastineen antajan vastaus on toimitettava. Presidentti voi rajoittaa näiden kirjelmien sivumäärää ja niissä käsiteltäviä asioita.

5 luku
Valituksen ratkaiseminen määräyksellä

181 artikla Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai joka on selvästi perusteeton

Jos päävalituksen tai liitännäisvalituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat kokonaan tai osaksi taikka päävalitus tai liitännäisvalitus on kokonaan tai osaksi selvästi perusteeton, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa perustellulla määräyksellä jättää sen tutkimatta tai hylätä sen kokonaan tai osaksi.

182 artikla Valitus, joka on selvästi hyväksyttävä

Jos unionin tuomioistuin on aikaisemmin ratkaissut saman oikeuskysymyksen tai samat oikeuskysymykset, joita päävalituksen tai liitännäisvalituksen oikeudelliset perusteet koskevat, ja jos se katsoo, että valitus on selvästi hyväksyttävä, se voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä valituksen perustellulla määräyksellä, jossa viitataan asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön.

6 luku
Päävalituksen rekisteristä poistamisen vaikutus liitännäisvalitukseen

183 artikla Päävalituksen peruuttamisen tai tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vaikutus liitännäisvalitukseen

Liitännäisvalitus raukeaa

a) jos päävalituksen tehnyt asianosainen peruuttaa valituksensa
b) jos päävalitus jätetään tutkimatta, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat muutoksenhaun määräajan noudattamatta jättämisen vuoksi
c) jos päävalitus jätetään tutkimatta yksinomaan sillä perusteella, että sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat siksi, että valitusta ei ole tehty perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetusta unionin yleisen tuomioistuimen lopullisesta ratkaisusta tai ratkaisusta, jolla tehdään vain osittainen asiaratkaisu taikka jolla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

7 luku
Oikeudenkäyntikulut ja oikeusapu muutoksenhakumenettelyssä

184 artikla Oikeudenkäyntikulut muutoksenhakumenettelyssä

1. Jollei jäljempänä toisin määrätä, tämän työjärjestyksen 137–146 artiklaa sovelletaan vastaavasti unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa.

2. Jos valitus on perusteeton tai jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

3. Jos jäsenvaltion tai unionin toimielimen, joka ei esiintynyt väliintulijana oikeudenkäynnissä unionin yleisessä tuomioistuimessa, valitus hyväksytään, unionin tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai velvoittaa asian voittaneen valittajan korvaamaan hävinneelle asianosaiselle osan tälle valituksesta aiheutuneista kuluista.

4. Jos ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana esiintynyt ei ole valittanut ratkaisusta, se voidaan velvoittaa vastaamaan oikeudenkäyntikuluista muutoksenhakuasteessa vain, jos se on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa. Jos tässä tarkoitettu asianosainen osallistuu oikeudenkäyntiin, unionin tuomioistuin voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

185 artikla Oikeusapu

1. Jos asianosainen ei kokonaan tai osaksi kykene suorittamaan oikeudenkäynnistä aiheutuvia kuluja, hän voi milloin tahansa hakea oikeusapua.

2. Hakemukseen on liitettävä hakijan taloudellisen aseman arvioimiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat, kuten toimivaltaisen kansallisen viranomaisen todistus hakijan taloudellisesta asemasta.

186 artikla Oikeusavun hakeminen etukäteen

1. Jos oikeusapuhakemus tehdään ennen valitusta, jonka oikeusavun hakija aikoo panna vireille, hakemuksessa on selostettava pääpiirteittäin muutoksenhaun kohde.

2. Hakemuksen ei tällöin tarvitse olla asianajajan tekemä.

3. Oikeusapuhakemuksen tekeminen keskeyttää valituksen tekemistä koskevan määräajan kulumisen hakijan osalta siihen päivään asti, jona määräys, jolla hakemus ratkaistaan, annetaan tiedoksi.

4. Presidentti jakaa oikeusapuhakemuksen heti sen jättämisen jälkeen esittelevälle tuomarille, joka tekee viipymättä ehdotuksen sen edellyttämistä toimenpiteistä.

187 artikla Oikeusapupäätös

1. Oikeusavun myöntämisestä kokonaan tai osittain tai sen epäämisestä päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan se kolmen tuomarin jaosto, johon esittelevä tuomari on sijoitettu. Tällöin ratkaisukokoonpanoon kuuluu kyseisen jaoston puheenjohtaja, esittelevä tuomari sekä yksi tai tarvittaessa kaksi tuomaria, jotka nimetään 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta luettelosta ensimmäisinä sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi. Jaosto tutkii tarvittaessa, ettei valitus ole selvästi perusteeton.

2. Jos esittelevä tuomari ei kuulu mihinkään kolmen tuomarin jaostoon, asiasta päättää samojen määräysten mukaisesti se viiden tuomarin jaosto, johon hänet on sijoitettu. Kyseiseen ratkaisukokoonpanoon kuuluu esittelevän tuomarin lisäksi neljä tuomaria, jotka nimetään tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta luettelosta sen päivän perusteella, jona esittelevä tuomari saattaa oikeusapuhakemuksen jaoston käsiteltäväksi.

3. Kyseinen ratkaisukokoonpano ratkaisee asian määräyksellä. Jos oikeusapu evätään kokonaan tai osittain, epääminen perustellaan määräyksessä.

188 artikla Oikeusapuna maksettavat rahamäärät

1. Jos oikeusapu myönnetään, unionin tuomioistuimen kassasta maksetaan hakijan avustamiseen ja edustamiseen unionin tuomioistuimessa liittyvät kulut ratkaisukokoonpanon mahdollisesti vahvistamissa rajoissa. Hakijan tai hänen edustajansa pyynnöstä näitä kuluja varten voidaan maksaa ennakkoa.

2. Oikeudenkäyntikuluja koskevassa ratkaisussa voidaan määrätä oikeusavun perusteella suoritetun rahamäärän maksamisesta kokonaan tai osittain takaisin unionin tuomioistuimen kassaan.

3. Kirjaaja huolehtii näiden rahamäärien perimisestä siltä asianosaiselta, joka on velvoitettu ne maksamaan.

189 artikla Oikeusavun lakkaaminen

Oikeusapua koskevan hakemuksen ratkaissut ratkaisukokoonpano voi milloin tahansa omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrätä oikeusavun lakkaamaan, jos sen myöntämiseen johtaneet seikat muuttuvat asian käsittelyn aikana.

8 luku
Muutoksenhakumenettelyyn sovellettavat muut määräykset

190 artikla Muutoksenhakumenettelyyn sovellettavat muut määräykset

1. Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa sovelletaan tämän työjärjestyksen 127, 129–136, 147–150, 153–155 ja 157–166 artiklaa.

2. Poiketen siitä, mitä 130 artiklan 1 kohdassa määrätään, väliintulohakemus on kuitenkin tehtävä yhden kuukauden määräajassa, joka alkaa kulua 21 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tiedonannon julkaisemisesta.

3. Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa sovelletaan vastaavasti 95 artiklaa.

4. Jos unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen käsittelyn yhteydessä asianosainen pyytää, että sellaiset unionin tuomioistuimelle esitetyt seikat, jotka oli käsitelty luottamuksellisina unionin yleisessä tuomioistuimessa esiintyneeseen väliintulijaan nähden jo asian käsittelyssä ensimmäisessä oikeusasteessa, käsiteltäisiin luottamuksellisina kyseiseen väliintulijaan nähden, samanlainen käsittelyn luottamuksellisuus on voimassa myös asian käsittelyssä unionin tuomioistuimessa.

190 a artikla Unionin yleiselle tuomioistuimelle sen työjärjestyksen 105 artiklan mukaisesti toimitettujen tietojen tai asiakirjojen käsittely

1. Kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuun on haettu muutosta asiassa, jonka käsittelyn yhteydessä varsinainen asianosainen on toimittanut unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan mukaisesti tietoja tai asiakirjoja, joita ei ole ilmaistu toiselle varsinaiselle asianosaiselle, unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo jättää nämä tiedot tai asiakirjat unionin tuomioistuimen käytettäviksi siten kuin kyseisen artiklan 11 kohdassa tarkoitetussa päätöksessä määrätään.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja tai asiakirjoja ei ilmaista unionin tuomioistuimessa käsiteltävän asian asianosaisille.

3. Unionin tuomioistuin huolehtii siitä, ettei ratkaisussa, jolla asian käsittely päätetään, eikä julkisasiamiehen mahdollisesti esittämässä ratkaisuehdotuksessa paljasteta 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin tai asiakirjoihin sisältyviä luottamuksellisia seikkoja.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot tai asiakirjat palautetaan asianosaiselle, joka on toimittanut ne unionin yleiselle tuomioistuimelle, heti sen jälkeen, kun ratkaisu, jolla asian käsittely unionin tuomioistuimessa päätetään, on annettu tiedoksi, paitsi jos asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen. Viimeksi mainitussa tapauksessa kyseiset tiedot tai asiakirjat jätetään unionin yleisen tuomioistuimen käytettäviksi siten kuin 5 kohdassa tarkoitetussa päätöksessä määrätään.

5. Unionin tuomioistuin vahvistaa päätöksellään turvallisuussäännöt 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen tai asiakirjojen suojaamiseksi. Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

VI Osasto
Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisujen uudelleenkäsittely

191 artikla Uudelleenkäsittelyjaosto

Viiden tuomarin jaosto, jonka tehtävänä on päättää tämän työjärjestyksen 193 ja 194 artiklassa määrätyin edellytyksin, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsiteltävä uudelleen perussäännön 62 artiklan mukaisesti, nimetään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

192 artikla Uudelleenkäsittelymenettelyn soveltamisalaan kuuluvasta ratkaisusta ilmoittaminen

1. Heti kun SEUT 256 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla annettavan ratkaisun julistamis- tai allekirjoittamispäivä on määrätty, unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo ilmoittaa siitä unionin tuomioistuimen kirjaamolle.

2. Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo toimittaa heti ratkaisun julistamisen tai allekirjoittamisen jälkeen unionin tuomioistuimen kirjaamolle kyseisen ratkaisun ja asiaa koskevat oikeudenkäyntiasiakirjat, jotka annetaan välittömästi ensimmäisen julkisasiamiehen käytettäviksi.

193 artikla Muutoksenhaun johdosta annetun ratkaisun uudelleenkäsittely

1. Ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotus SEUT 256 artiklan 2 kohdan nojalla annetun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä toimitetaan unionin tuomioistuimen presidentille ja uudelleenkäsittelyjaoston puheenjohtajalle. Ehdotuksen toimittamisesta heille ilmoitetaan samalla kirjaajalle.

2. Kirjaaja toimittaa unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyä asiaa koskevat oikeudenkäyntiasiakirjat uudelleenkäsittelyjaoston jäsenille heti saatuaan tiedon ehdotuksen tekemisestä.

3. Heti uudelleenkäsittelyä koskevan ehdotuksen vastaanotettuaan unionin tuomioistuimen presidentti nimeää uudelleenkäsittelyjaoston jäsenistä esittelevän tuomarin kyseisen jaoston puheenjohtajan ehdotuksesta. Ratkaisukokoonpano määräytyy tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen päivän perusteella, jona asia jaetaan esittelevälle tuomarille.

4. Uudelleenkäsittelyjaosto päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsiteltävä uudelleen. Päätöksessä, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsitellään uudelleen, ilmoitetaan vain uudelleen käsiteltävät kysymykset.

5. Kirjaaja ilmoittaa unionin tuomioistuimen päätöksestä, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsitellään uudelleen, välittömästi unionin yleiselle tuomioistuimelle, siinä käsitellyn asian asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

6. Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan tiedonanto, jossa mainitaan päivä, jona päätös unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä on tehty, ja uudelleen käsiteltävät kysymykset.

193 a artikla Toimenpiteet, kun uudelleenkäsittelyä ei ole ehdotettu

Jos ensimmäinen julkisasiamies ei ole tehnyt perussäännön 62 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun määräajan päättymiseen mennessä ehdotusta unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä, kirjaaja ilmoittaa tästä välittömästi unionin yleiselle tuomioistuimelle, joka ilmoittaa siitä ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuille osapuolille.

194 artikla Ennakkoratkaisun uudelleenkäsittely

1. Ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotus SEUT 256 artiklan 3 kohdan nojalla annetun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä toimitetaan unionin tuomioistuimen presidentille ja uudelleenkäsittelyjaoston puheenjohtajalle. Ehdotuksen toimittamisesta heille ilmoitetaan samalla kirjaajalle.

2. Kirjaaja toimittaa unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyä asiaa koskevat oikeudenkäyntiasiakirjat uudelleenkäsittelyjaoston jäsenille heti saatuaan tiedon ehdotuksen tekemisestä.

3. Kirjaaja ilmoittaa uudelleenkäsittelyä koskevan ehdotuksen tekemisestä myös unionin yleiselle tuomioistuimelle, ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

4. Heti uudelleenkäsittelyä koskevan ehdotuksen vastaanotettuaan unionin tuomioistuimen presidentti nimeää uudelleenkäsittelyjaoston jäsenistä esittelevän tuomarin kyseisen jaoston puheenjohtajan ehdotuksesta. Ratkaisukokoonpano määräytyy tämän työjärjestyksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen päivän perusteella, jona asia jaetaan esittelevälle tuomarille.

5. Uudelleenkäsittelyjaosto päättää esittelevän tuomarin ehdotuksesta, onko unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsiteltävä uudelleen. Päätöksessä, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu käsitellään uudelleen, ilmoitetaan vain uudelleen käsiteltävät kysymykset.

6. Kirjaaja ilmoittaa unionin tuomioistuimen päätöksestä, jolla on ratkaistu kysymys siitä, käsitelläänkö unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu uudelleen, välittömästi unionin yleiselle tuomioistuimelle, ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, pääasian oikeudenkäynnin asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

7. Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan tiedonanto, jossa mainitaan päivä, jona päätös unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä on tehty, ja uudelleen käsiteltävät kysymykset.

195 artikla Pääasian ratkaiseminen uudelleenkäsittelyä koskevan päätöksen jälkeen

1. Päätös unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun uudelleenkäsittelystä annetaan tiedoksi asianosaisille ja muille perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuille osapuolille. Jäsenvaltioille, ETA-sopimuksen osapuolina oleville muille valtioille kuin jäsenvaltioille sekä EFTAn valvontaviranomaiselle toimitettavaan tiedoksiantoon oheistetaan käännös unionin tuomioistuimen päätöksestä tämän työjärjestyksen 98 artiklan määräysten mukaisesti. Unionin tuomioistuimen päätös toimitetaan myös unionin yleiselle tuomioistuimelle ja tapauksen mukaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

2. Asianosaiset ja muut osapuolet, joille unionin tuomioistuimen päätös on annettu tiedoksi, voivat jättää uudelleen käsiteltäviä kysymyksiä koskevia kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia yhden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetusta tiedoksiannosta.

3. Heti kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu on päätetty käsitellä uudelleen, ensimmäinen julkisasiamies nimeää uudelleenkäsittelystä vastaavan julkisasiamiehen.

4. Uudelleenkäsittelyjaosto ratkaisee pääasian julkisasiamiestä kuultuaan.

5. Uudelleenkäsittelyjaosto voi kuitenkin pyytää unionin tuomioistuimelta asian siirtämistä laajempaan ratkaisukokoonpanoon.

6. Jos uudelleen käsitelty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu oli annettu SEUT 256 artiklan 2 kohdan nojalla, unionin tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista.

VII osasto
Lausuntopyynnöt

196 artikla Asian käsittelyn kirjallinen vaihe

1. Lausuntoa voi SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaisesti pyytää jäsenvaltio, Euroopan parlamentti, neuvosto tai Euroopan komissio.

2. Lausuntopyyntö voi koskea suunnitellun sopimuksen yhteensopivuutta perussopimusten määräysten kanssa taikka unionin tai sen jonkin toimielimen toimivaltaa kyseisen sopimuksen tekemiseen.

3. Lausuntopyyntö annetaan tiedoksi jäsenvaltioille ja 1 kohdassa mainituille toimielimille, ja presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa ne voivat esittää kirjallisia huomautuksia.

197 artikla Esittelevän tuomarin ja julkisasiamiehen nimeäminen

Heti lausuntopyynnön esittämisen jälkeen presidentti nimeää esittelevän tuomarin ja ensimmäinen julkisasiamies nimeää asiasta vastaavan julkisasiamiehen.

198 artikla Istunto asianosaisten kuulemiseksi

Unionin tuomioistuin voi päättää, että asiaa siinä käsiteltäessä pidetään myös istunto asianosaisten kuulemiseksi.

199 artikla Lausunnon antamisen määräaika

Unionin tuomioistuin antaa lausuntonsa viipymättä julkisasiamiestä kuultuaan.

200 artikla Lausunnon julistaminen ja tiedoksianto

1. Lausunto julistetaan julkisessa istunnossa.

2. Presidentti, päätösneuvotteluun osallistuneet tuomarit ja kirjaaja allekirjoittavat lausunnon taltion. Jos päätösneuvotteluun osallistunut tuomari ei terveydentilansa tai kuolemansa vuoksi tai tehtävästään eroamisen tai toimikautensa päättymisen vuoksi enää voi allekirjoittaa taltiota, presidentti vahvistaa, että kyseinen tuomari osallistui päätösneuvotteluun.

3. Lausunnon allekirjoitettu taltio varustetaan sinetillä ja talletetaan kirjaamoon. Lausunnon oikeaksi todistettu jäljennös annetaan tiedoksi kaikille jäsenvaltioille sekä 196 artiklan 1 kohdassa mainituille toimielimille.

VIII osasto
Erityiset oikeudenkäyntimenettelyt

201 artikla Muutoksenhaku välityslautakunnan päätökseen

1. SEA 18 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetussa valituskirjelmässä on mainittava

   a) valittajan nimi ja kotipaikka
   b) allekirjoittajan asema
   c) välityslautakunnan päätös, josta valitetaan
   d) vastapuolet
   e) yhteenveto tosiseikoista
   f) oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan, ja yhteenveto kyseisistä perusteista
   g) valittajan vaatimukset.

2. Valitukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 119 ja 121 artiklan määräyksiä.

3. Lisäksi valituskirjelmään on liitettävä oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä, josta valitetaan.

4. Heti kun valituskirjelmä on jätetty, unionin tuomioistuimen kirjaaja kehottaa välityslautakuntaa toimittamaan asiaan liittyvät asiakirjat unionin tuomioistuimelle.

5. Asian käsittelyä jatketaan tämän työjärjestyksen 123 ja 124 artiklan mukaisesti. Unionin tuomioistuin voi päättää, että asiaa siinä käsiteltäessä pidetään myös istunto asianosaisten kuulemiseksi.

6. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian tuomiolla. Jos välityslautakunnan päätös kumotaan, unionin tuomioistuin palauttaa asian tarvittaessa välityslautakunnan käsiteltäväksi.

202 artikla SEA 103 artiklassa tarkoitettu menettely

1. SEA 103 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitettu pyyntö on toimitettava neljänä oikeaksi todistettuna kappaleena. Pyyntöön on liitettävä kyseisen sopimuksen tai yleissopimuksen luonnos, Euroopan komission asianomaiselle jäsenvaltiolle esittämät huomautukset sekä muut asiakirjat, joihin pyynnön tueksi viitataan.

2. Pyyntö ja sen liitteet annetaan tiedoksi Euroopan komissiolle, joka voi kymmenen päivän kuluessa tiedoksiannosta esittää kirjalliset huomautuksensa. Presidentti voi pidentää määräaikaa asianomaista jäsenvaltiota kuultuaan.

3. Huomautusten jättämisen jälkeen ne annetaan tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle ja unionin tuomioistuin ratkaisee asian viipymättä kuultuaan julkisasiamiestä sekä asianomaisen jäsenvaltion tai Euroopan komission pyynnöstä myös näitä.

203 artikla SEA 104 ja SEA 105 artiklassa tarkoitetut menettelyt

SEA 104 artiklan kolmannessa kohdassa ja SEA 105 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuihin pyyntöihin sovelletaan tämän työjärjestyksen II ja IV osaston määräyksiä. Pyynnöt annetaan tiedoksi myös valtiolle, jonka kansalainen se henkilö on tai jossa sillä yrityksellä on kotipaikka, jota vastaan pyyntö on esitetty.

204 artikla ETA-sopimuksen 111 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu menettely

1. ETA-sopimuksen 111 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa asia saatetaan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi riidan osapuolina olevien sopimuspuolten hakemuksella. Hakemus annetaan tiedoksi muille sopimuspuolille, Euroopan komissiolle, EFTAn valvontaviranomaiselle ja tarvittaessa muille osapuolille, joille samaa unionin oikeuden tulkintaongelmaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö annettaisiin tiedoksi.

2. Presidentti asettaa määräajan, jonka kuluessa sopimuspuolet ja muut osapuolet, joille hakemus on annettu tiedoksi, voivat esittää kirjallisia huomautuksia.

3. Hakemus on tehtävä jollakin tämän työjärjestyksen 36 artiklassa mainituista kielistä. Edellä olevaa 38 artiklaa sovelletaan. Edellä olevan 98 artiklan määräyksiä sovelletaan vastaavasti.

4. Heti 1 kohdassa tarkoitetun hakemuksen jättämisen jälkeen presidentti nimeää esittelevän tuomarin. Heti sen jälkeen ensimmäinen julkisasiamies nimeää hakemusta käsittelevän julkisasiamiehen.

5. Unionin tuomioistuin antaa hakemuksen johdosta perustellun ratkaisun julkisasiamiestä kuultuaan.

6. Unionin tuomioistuimen ratkaisu, jonka allekirjoittavat presidentti, asian ratkaisemiseen osallistuneet tuomarit ja kirjaaja, annetaan tiedoksi sopimuspuolille ja muille 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuille osapuolille.

205 artikla SEU 35 artiklassa, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, tarkoitettujen riitojen ratkaiseminen

[kumottu]

206 artikla SEUT 269 artiklassa tarkoitettu pyyntö

1. SEUT 269 artiklassa tarkoitettu pyyntö on toimitettava neljänä oikeaksi todistettuna kappaleena. Siihen on liitettävä kaikki asiaan vaikuttavat asiakirjat ja tapauksen mukaan erityisesti SEU 7 artiklan nojalla esitetyt huomautukset ja suositukset.

2. Pyyntö ja sen liitteet annetaan tiedoksi tapauksen mukaan Eurooppa-neuvostolle tai neuvostolle, joka voi toimittaa kirjalliset huomautuksensa määräajassa, joka on kymmenen päivää tiedoksiannosta ja jota ei voida pidentää. Tähän määräaikaan ei sovelleta 51 artiklaa.

3. Pyyntö ja sen liitteet toimitetaan myös muille kuin sille jäsenvaltiolle, jota asia koskee, sekä Euroopan parlamentille ja Euroopan komissiolle.

4. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen huomautusten jättämisen jälkeen ne annetaan tiedoksi sille jäsenvaltiolle, jota asia koskee, sekä 3 kohdassa mainituille valtioille ja toimielimille, ja unionin tuomioistuin ratkaisee asian julkisasiamiestä kuultuaan yhden kuukauden kuluessa pyynnön toimittamisesta. Unionin tuomioistuin voi jäsenvaltion, jota asia koskee, tai Eurooppa-neuvoston tai neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan päättää ennen asian ratkaisemista pitää asianosaisten kuulemiseksi istunnon, johon kutsutaan kaikki tässä artiklassa tarkoitetut valtiot ja toimielimet.

Loppumääräykset

207 artikla Täydentävät säännöt

Jollei SEUT 253 artiklan soveltamisesta muuta johdu, unionin tuomioistuin vahvistaa kuultuaan hallituksia, joita asia koskee, täydentävät säännöt, jotka koskevat

a) virka-apupyyntöjä
b) oikeusavun hakemista
c) unionin tuomioistuimen tekemiä ilmoituksia todistajien ja asiantuntijoiden väärästä valasta perussäännön 30 artiklan mukaisesti.

208 artikla Täytäntöönpanomääräykset

Unionin tuomioistuin voi antaa erillisellä säädöksellä käytännön määräyksiä tämän työjärjestyksen täytäntöönpanosta.

209 artikla Kumoaminen

Tällä työjärjestyksellä kumotaan ja korvataan 19 päivänä kesäkuuta 1991 tehty unionin tuomioistuimen työjärjestys, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 24 päivänä toukokuuta 2011 (EUVL L 162, 22.6.2011, s. 17).

210 artikla Työjärjestyksen julkaiseminen ja voimaantulo

Tämä työjärjestys, joka on todistusvoimainen tämän työjärjestyksen 36 artiklassa tarkoitetuilla kielillä, julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja se tulee voimaan sen julkaisemista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.